

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 13. září 2018¹

Věc C-225/17 P

**Islamic Republic of Iran Shipping Lines
Hafize Darya Shipping Lines (HDSL),
Khazar Sea Shipping Lines Co.,
IRISL Europe GmbH,
IRISL Marine Services and Engineering Co.,
Irano Misr Shipping Co.,
Safiran Payam Darya Shipping Lines,
Shipping Computer Services Co.,
Soroush Sarzamin Asatir Ship Management,
South Way Shipping Agency Co. Ltd,
Valfajr 8th Shipping Line Co.
proti**

Radě Evropské unie

„Kasační opravný prostředek – Omezující opatření vůči Íránu – Kritéria pro zařazení na seznam osob a subjektů, na které se vztahuje zmrazení majetku – Námitka protiprávnosti – Přípustnost – Společný komplexní akční plán – Účinek na právní zájem na podání kasačního opravného prostředku – Právní základ – Legitimní očekávání – Právní jistota – *Ne bis in idem* – Překážka věci pravomocně rozsouzené – Právo na účinnou soudní ochranu – Zneužití pravomoci – Právo na obhajobu – Proporcionalita – Základní práva – Zjevně nesprávné posouzení“

1. Íránská islámská republika (dále jen „Írán“) se podílí na programu jaderné činnosti, která představuje riziko šíření jaderných zbraní, a nosičů jaderných zbraní (dále jen „program šíření jaderných zbraní“). Organizace spojených národů a Evropská unie se různými způsoby snažily reagovat na hrozbu, kterou takový program představoval a nadále představuje.

2. Tímto kasačním opravným prostředkem se účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek² domáhají zrušení rozsudku Tribunálu ze dne 17. února 2017 ve věci Islamic Republic of Iran Shipping Lines a další v. Rada³ v rozsahu, v němž uvedený soud zamítl jako neopodstatněné zaprvé jejich žaloby podané na základě článku 263 SFEU na zrušení dvou opatření, jimiž byly jejich názvy zahrnuty na

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Účastnicemi řízení podávajícími kasační opravný prostředek je Islamic Republic of Iran Shipping Lines (dále jen „IRISL“) a 10 dalších subjektů (dále jen „10 společností“). S výjimkou společnosti IRISL Europe GmbH, která je německou společností, se jedná o íránské společnosti. Všechny uvedené společnosti působí v sektoru lodní dopravy. Jejich názvy jsou uvedeny na úvodní straně tohoto stanoviska a dále je zde nebudu opakovat. Na společnost IRISL a 10 společností budu společně odkazovat jako na „účastnice řízení“.

3 – Rozsudek ze dne 17. února 2017, T-14/14 a T-87/14, EU:T:2017:102 (dále jen „napadený rozsudek“).

seznamy osob a subjektů, na jejichž majetek se vztahuje zmrazení v rámci omezujících opatření vůči Íránu⁴, a zadruhé jejich námitky protiprávnosti, které uvedené subjekty vznesly podle článku 277 SFEU proti dvěma opatřením, která stanoví obecná kritéria pro zahrnutí jednotlivců na tyto seznamy⁵.

3. Námitky vznesené účastnicemi řízení vyvolávají důležité institucionální a ústavní otázky. Zejména jde o otázku, jakou diskreční pravomoc má Rada Evropské unie ve vztahu k omezujícím opatřením používaným vůči osobám a subjektům, pokud se poté, co byla zrušena opatření, která původně protiprávně přijala, rozhodne upravit kritéria pro použití takových opatření nebo pro to, aby se na týž subjekt opatření vztahovala? Do jaké míry je taková diskreční pravomoc omezena obecnými zásadami unijního práva a Listinou základních práv?

Mezinárodní právo

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN

4. Šíření jaderných zbraní je nesporně jednou z nejnebezpečnějších hrozeb pro mezinárodní mír a bezpečnost v 21. století. Od začátku tohoto tisíciletí se zdá, že se Írán v rozporu s mezinárodními závazky, a to zejména v rozporu se Smlouvou o nešíření jaderných zbraní z roku 1968 snaží vyvíjet program šíření jaderných zbraní.

5. Dne 23. prosince 2006 přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů (dále jen „Rada bezpečnosti“) rezoluci 1737 (2006), v níž vyjádřila závažné znepokojení ohledně íránského programu šíření jaderných zbraní a snažila se vyvinout tlak na uvedený stát, aby „omezil“ program a „pozastavil“ některé jeho části s cílem zachovat mezinárodní mír a bezpečnost⁶.

6. Za tímto účelem Rada bezpečnosti v odstavci 12 uvedené rezoluce uvedla, že všechny státy by měly zmrazit finanční prostředky, jiný finanční majetek a hospodářské zdroje vlastněné nebo ovládané osobami nebo subjekty, které jsou označeny jako osoby nebo subjekty podílející se na íránském programu šíření jaderných zbraní, nebo přímo s ním spojené nebo jej podporující. Uvedené zmrazení majetku se mělo vztahovat rovněž na osoby a subjekty, které jednají jejich jménem nebo na jejich příkaz, jakož i subjekty, které jsou těmito osobami a subjekty vlastněny nebo ovládaný, a to i nedovolenými prostředky.

7. Dne 24. března 2007 přijala Rada bezpečnosti rezoluci 1747 (2007). Odstavec 5 uvedené rezoluce stanovil, že „Írán nesmí přímo nebo nepřímo poskytovat, prodávat nebo přepravovat ze svého území nebo prostřednictvím svých státních příslušníků nebo plavidel plujících pod jeho vlajkou či jeho letadel žádnou zbraň nebo související materiál a že všechny státy musí zakázat, aby jejich státní příslušníci pořízovali toto zboží od Íránu nebo aby bylo toto zboží pořízováno od Íránu prostřednictvím lodí plujících pod jejich vlajkou nebo jejich letadel, ať již toto zboží pochází z íránského území, či nikoliv“ (dále jen „zbrojní embargo“).

4 – Rozhodnutí Rady 2013/685/SZBP ze dne 26. listopadu 2013, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2013, L 316, s. 46) a prováděcí nařízení Rady (EU) č. 1203/2013 ze dne 26. listopadu 2013, kterým se provádí nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2013, L 316, s. 1). Na uvedená opatření budu dále společně odkazovat jako na „opětovně zařazení z roku 2013“.

5 – Rozhodnutí Rady 2013/497/SZBP ze dne 10. října 2013, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2013, L 272, s. 46) a nařízení Rady (EU) č. 971/2013 ze dne 10. října 2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2013, L 272, s. 1). Na uvedená opatření budu dále společně odkazovat jako na „kritéria z roku 2013“.

6 – Viz osmý bod odůvodnění a bod 2. Pro stručný přehled předpisů mezinárodního práva použitelných v kontextu šíření jaderných zbraní viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2013, Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776 (dále jen „Kala Naft“), bod 2 a násl.

8. Dne 3. března 2008 Rada bezpečnosti přijala rezoluci 1803 (2008). Odstavec 11 vyzývá všechny státy, vyzývá všechny státy, „aby prováděly inspekce nákladu letadel a plavidel [...] směřujících do Íránu a z něj, jejichž vlastníkem či provozovatelem jsou společnosti Iran Air Cargo a IRISL, pokud existují dostatečné důvody domnívat se, že příslušné letadlo či plavidlo převáží zboží zakázané podle uvedené rezoluce či podle rezoluce 1737 (2006) nebo rezoluce 1747 (2007)“.

9. Rezolucí 1929 (2010) ze dne 9. června 2010 zavedla Rada bezpečnosti řadu dalších opatření vztahujících se na společnost IRISL. Odstavce 14 až 22 uvedené rezoluce zejména rozšiřují opatření, kterými se zmrazuje majetek, uvedená v rezoluci 1737 (2006) na „subjekty [společnosti IRISL], jak jsou uvedeny v příloze III a na jakoukoliv osobu či subjekt, které jednají jejich jménem nebo na jejich příkaz, a na subjekty, které jsou těmito osobami nebo subjekty vlastněny nebo ovládány, a to i nedovolenými prostředky, nebo na osoby a subjekty, o kterých Rada bezpečnosti nebo Výbor [OSN pro sankce] rozhodly, že jim napomáhaly vyhýbat se sankcím či porušovat ustanovení rezolucí [Rady]“⁷.

10. Opatření, kterými se zmrazuje majetek, přijatá Radou bezpečnosti se nevztahovala na žádnou z účastnic řízení.

11. Dne 14. července 2015 zástupci mezinárodního společenství dosáhli dohody s Íránem ohledně dlouhodobého řešení jeho programu šíření jaderných zbraní (Společný komplexní akční plán, dále jen „JCPOA“). Jedním z prvků JCPOA bylo uvolnění mezinárodních sankcí uvalených na Írán. Dne 20. července 2015 Rada bezpečnosti schválila JCPOA rezolucí 2231 (2015).

12. Každá z rezolucí Rady bezpečnosti byla v Evropské unii provedena prostřednictvím sekundárního práva.

Unijní právo

13. Dne 17. června 2010 přijala Evropská rada za účelem dosažení souladu s rezolucí 1929 (2010) „Prohlášení o Íránu“⁸. Bod 4 uvedeného prohlášení vyzval Radu, aby přijala opatření k provedení opatření uvedených v dané rezoluci, jakož i *doprovodných opatření* s cílem napomoci prostřednictvím jednání vyřešení všech existujících obav týkajících se íránského programu šíření jaderných zbraní. Uvedená opatření se měla zaměřit na několik klíčových sektorů íránského hospodářství včetně „íránského *odvětví dopravy*, zejména společnost [IRISL] a její dceřiné společnosti“⁹.

Původní zařazení účastnic řízení na seznam v roce 2010

14. Rozhodnutím 2010/413/SZBP ze dne 26. července 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení společného postoje 2007/140/SZBP (Úř. věst. 2010, L 195, s. 39) jednala Rada podle uvedeného prohlášení a přijala další omezující opatření. Článek 20 odst. 1 písm. b) uvedeného rozhodnutí stanovil povinnost zmrazit majetek subjektů, které jsou „s [íránským programem šíření jaderných zbraní] přímo spojeny nebo [jej] podporují“, „[osob], které napomáhaly označeným osobám

7 – Rada bezpečnosti rovněž pověřila všechny státy, aby zajistily a odstranily věci zakázané podle jejích předchozích rezolucí, zakázala poskytovat služby spojené se zásobováním palivem plavidlům vlastněným nebo najatým Íránem, požadovala, aby státy sdělily veškeré dostupné informace o převozech nebo činnosti společnosti IRISL, jež mohly být provedeny s cílem vyhnout se sankcím podle jejích rezolucí, a stanovila, že státy mají vyžadovat, aby jejich státní příslušníci zachovávali obezřetnost při obchodní spolupráci zejména se společností IRISL a jakýmkoliv spojenými subjekty.

8 – Příloha II závěrů Evropské rady z uvedeného data (číslo dokumentu EUCO 3/10).

9 – Kurzívou zvýraznila autorka stanoviska.

či subjektům vyhýbat se ustanovením rezolucí Rady bezpečnosti [...] 1737 (2006), [...] 1747 (2007), [...] 1803 (2008) a [...] 1929 (2010)“ a „subjektů [...] společnosti IRISL a subjektů, které jsou jimi vlastněny nebo ovládány nebo jednají jejich jménem“, jak jsou uvedeny v příloze II. Názvy účastnic řízení se ocitly na seznamu uvedeném v příloze II.

15. Zařazení společnosti IRISL do přílohy II rozhodnutí 2010/413 bylo odůvodněno následovně: „IRISL je zapojena do přepravy vojenského nákladu, včetně vývozu zakázaného nákladu z Íránu. Tři takové incidenty, které byly jasným porušením, byly oznámeny výboru Rady bezpečnosti OSN pro sankce proti Íránu. Vazby IRISL na šíření zbraní a materiálu byly takové povahy, že [Rada bezpečnosti] vyzvala státy, aby prováděly kontrolu plavidel IRISL, mají-li důvodné podezření, že převážejí zakázané zboží podle [rezolucí Rady bezpečnosti] 1803 a 1929.“ Ostatní účastnice řízení byly zařazeny na seznam, protože se jedná o společnosti vlastněné nebo ovládané společnostmi IRISL nebo jednající jejím jménem.

16. Téhož dne Rada za tím účelem, aby učinila uvedené rozhodnutí účinné *erga omnes*, přijala prováděcí nařízení (EU) č. 668/2010 ze dne 26. července 2010, kterým se provádí čl. 7 odst. 2 nařízení (ES) č. 423/2007 (Úř. věst. 2010, L 195, s. 25), kterým byly názvy účastnic řízení zařazeny na seznam v příloze V nařízení Rady (ES) č. 423/2007 ze dne 19. dubna 2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2007, L 103, s. 1) (dále jen „zařazení z roku 2010“). Majetek účastnic řízení tak byl k 26. červenci 2010 účinně zmrazen. Důvody pro zařazení na seznam uvedené Radou byly v podstatě stejné, jako důvody uvedené pro účely zařazení účastnic řízení do přílohy II rozhodnutí 2010/413.

První řízení před Tribunálem

17. Návrhem došlým Tribunálu dne 8. října 2010 podaly účastnice řízení¹⁰ žalobu, kterou se domáhaly zrušení rozhodnutí, kterým byly jejich názvy zařazeny na seznam v příloze II rozhodnutí 2010/413 a příloze V nařízení č. 423/2007.

18. Rozsudkem ze dne 16. září 2013 ve věci Islamic Republic of Iran Shipping Lines a další v. Rada¹¹ Tribunál zrušil přílohu II rozhodnutí Rady 2010/413 a související opatření v rozsahu, v jakém se týkala účastnic řízení v uvedené věci, a to ze tří hlavních důvodů. Zaprvé Tribunál konstatoval, že Rada právně dostačujícím způsobem neodůvodnila své tvrzení, že IRISL chováním, které je jí vytýkáno, *napomáhala osobě, subjektu nebo orgánu zařazeným na seznam při porušování ustanovení* příslušné unijní právní úpravy a příslušných rezolucí Rady bezpečnosti ve smyslu čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413. Zadruhé Rada neprokázala, že IRISL tím, že třikrát přepravila vojenský materiál v rozporu se zákazem stanoveným v odstavci 5 rezoluce Rady bezpečnosti 1747 (2007), *podporovala* šíření jaderných zbraní ve smyslu čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a čl. 7 odst. 2 nařízení č. 423/2007. Zatřetí i za předpokladu, že by jiné účastnice řízení než IRISL byly společnostmi IRISL skutečně vlastněny či ovládány nebo jednaly na její účet, tato okolnost neodůvodňuje, aby byla vůči nim přijata a zachována omezující opatření, neboť IRISL nebyla platně označena za subjekt podporující šíření jaderných zbraní.

19. Tribunál zachoval účinky zrušených opatření až do uplynutí lhůty k podání kasačního opravného prostředku proti rozsudku Tribunálu, tedy do 26. listopadu 2013.

10 – Učinily tak společně se šesti dalšími účastnicemi řízení, které nejsou účastnicemi řízení v projednávané věci a jejichž jména zde proto nebudu opakovat.

11 – Rozsudek ve věci T-489/10, EU:T:2013:453 (dále jen „rozsudek Tribunálu z roku 2013“).

Změna kritérií pro zařazení na seznam v roce 2013

20. Rozhodnutím Rady 2013/497/SZBP ze dne 10. října 2013, kterým se mění rozhodnutí 2010/413 (Úř. věst. 2013, L 272, s. 46), Rada rozšířila oblast osobní působnosti opatření, kterými se zmrazuje majetek, obsažených v čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 doplněním nových kritérií. Uvedená kritéria rozšířila oblast působnosti tak, že zahrnují „[osoby a subjekty], které se vyhýbaly ustanovením [rezolucí Rady bezpečnosti] 1737 (2006), [...] 1747 (2007), [...] 1803 (2008) a [...] 1929 (2010) nebo tohoto rozhodnutí“ nebo je porušovaly a „[osoby a subjekty], které [společnosti IRISL a subjektům, které jsou jí vlastněny nebo ovládány, nebo které jednají jejím jménem] poskytují pojištění nebo jiné důležité služby“.

21. Za účelem provedení uvedených změn Rada nařízením (EU) č. 971/2013 ze dne 10. října 2013, kterým se mění nařízení (EU) č. 267/2012 (Úř. věst. 2013, L 272, s. 1)¹², změnila čl. 23 odst. 2 písm. b) a e) nařízení č. 267/2012. V důsledku této změny uvedené ustanovení stanovilo, že příloha IX zahrnuje níže uvedené osoby, subjekty a orgány, na které se rovněž vztahuje zmrazení majetku a jež byly označeny jako:

„b) fyzické nebo právnické osoby, subjekty či orgány, které se vyhýbaly ustanovením tohoto nařízení, rozhodnutí Rady [2010/413] nebo [rezolucí Rady bezpečnosti] 1737 (2006), [...] 1747 (2007), [...] 1803 (2008) a [...] 1929 (2010) nebo je porušovaly nebo napomáhaly osobám, subjektům či orgánům uvedeným na seznamu vyhýbat se jim nebo je porušovat;

[...]

e) právnické osoby, subjekty či orgány, které jsou vlastněny nebo ovládány společností [IRISL], nebo fyzické či právnické osoby, subjekty nebo orgány jednající jejím jménem, nebo fyzické či právnické osoby, subjekty nebo orgány, které společností IRISL nebo subjektům jí ovládaným, vlastněným či jednajícím jejich jménem poskytují pojištění nebo jiné důležité služby.“

Opětovné zařazení účastnic řízení v roce 2013

22. V dopise ze dne 22. října 2013 Rada společnosti IRISL oznámila, že má za to, že IRISL byla zapojena do přepravy materiálu souvisejícího se zbraněmi z Íránu, čímž porušila odstavec 5 rezoluce Rady bezpečnosti 1747 (2007), a že tedy splňuje kritérium stanovené v čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a v čl. 23 odst. 2 písm. b) nařízení č. 267/2012, jež se týká osob a subjektů, které se vyhýbaly některým rezolucím Rady bezpečnosti nebo je porušovaly (dále jen „kritérium porušení rezolucí“). Rada tedy informovala společnost IRISL o svém záměru opětovně zařadit její název na seznamy osob a subjektů, na které se vztahují omezující opatření, obsažená v příloze II rozhodnutí 2010/413 a v příloze IX nařízení č. 267/2012 (dále jen „sporné seznamy“).

23. V dopisech s datem buď 22. nebo 30. října 2013 Rada každé z 10 společností oznámila, že má z různých důvodů za to, že i ony splňují kritéria stanovená v čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a v čl. 23 odst. 2 písm. e) nařízení č. 267/2012 (dále jen „kritéria týkající se IRISL“). Informovala je tedy o svém záměru opětovně zařadit jejich názvy na sporné seznamy.

24. Rozhodnutím Rady 2013/685/SZBP ze dne 26. listopadu 2013, kterým se mění rozhodnutí 2010/413 (Úř. věst. 2013, L 316, s. 46), byly názvy účastnic řízení opětovně zařazeny na seznam obsažený v příloze II rozhodnutí 2010/413.

12 – Nařízení Rady (EU) č. 267/2012 ze dne 23. března 2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2012, L 88, s. 1) nahradilo nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. října 2010, o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2010, L 281, s. 1), které samo nahradilo nařízení č. 423/2007.

25. Prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1203/2013 ze dne 26. listopadu 2013, kterým se provádí nařízení č. 267/2012 (Úř. věst. 2013, L 316, s. 1), byly proto názvy účastnic řízení opětovně zařazeny na seznam obsažený v příloze IX nařízení č. 267/2012.

26. Opětovné zařazení společnosti IRISL z roku 2013 se opíralo o následující důvody: „IRISL je zapojena do přepravy materiálu souvisejícího se zbraněmi z Íránu, čímž porušuje odstavec 5 rezoluce Rady bezpečnosti [...] 1747(2007). V roce 2009 byla výboru Rady bezpečnosti [...] pro sankce proti Íránu oznámena tři jasná porušení této rezoluce.“

27. Zařazení názvů 10 společností na sporné seznamy se opíralo o následující důvody:

- společnosti Hafize Darya Shipping Co., Safiran Payam Darya Shipping Co. a Hoopad Darya Shipping Agency byly zařazeny z důvodu, že „[jednají] jménem IRISL“,
- společnosti Khazar Sea Shipping Lines Co., IRISL Europe a Valfajr Shipping Line Co. byly zařazeny z důvodu, že jsou „[vlastněny] společností IRISL“,
- společnosti Qeshm Marine Services & Engineering Co. a Marine Information Technology Development Co. byly zařazeny z důvodu, že jsou „[ovládány] společností IRISL“,
- společnost Irano Misr Shipping Co. byla zařazena z důvodu, že „poskytovala [IRISL] důležité služby“, a
- společnost Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. byla zařazena z důvodu, že „jednala jménem společnosti IRISL“ a „poskytovala jí důležité služby“.

Druhé řízení před Tribunálem

28. Návrhy došlými kanceláři Tribunálu ve dnech 6. ledna a 7. února 2014 podaly účastnice řízení žaloby na zrušení směřující proti aktům, které měly za následek tato opětovná zařazení na seznam (spojené věci T-14/14 a T-87/14). Účastníci řízení se účastnili jednání dne 12. července 2016.

29. Rozsudkem ze dne 17. února 2017 zamítl Tribunál návrhy na zrušení opětovného zařazení z roku 2013, jakož i námitku protiprávnosti směřující proti kritériím z roku 2013 jako neopodstatněné a uložil účastnicím řízení náhradu nákladů řízení¹³.

Opatření provádějící JCPOA

30. Rada mezitím dne 18. října 2015 za účelem provedení rezoluce 2231 (2015) přijala řadu opatření (dále jen „opatření provádějící JCPOA“), jejichž kombinovaným účinkem je zejména *pozastavení* omezujících opatření, která se použijí na jednotlivce a subjekty uvedené v příloze VI (dříve příloze II) rozhodnutí 2010/413 ve znění pozdějších předpisů, a *odstranění* jejich názvů ze seznamu osob a subjektů, na které se vztahují omezující opatření uvedená v příloze IX nařízení 267/2012¹⁴. Podle rozhodnutí Rady (SZBP) 2016/37 ze dne 16. ledna 2016 o dni použitelnosti rozhodnutí (SZBP) 2015/1863 (Úř. věst. 2016, L 11 I, s. 1) nabyla uvedená opatření účinnosti téhož dne.

13 – Tribunál rovněž zamítl jako nepřipustné žaloby na zrušení kritérií z roku 2013. Kasační opravný prostředek v tomto ohledu nezpochybňuje napadený rozsudek.

14 – Viz nařízení Rady (EU) 2015/1861 ze dne 18. října 2015, kterým se mění nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2015, L 274, s. 1), body 105, 125, 128, 129, 142, 155, 239, 251, 264, 265 a 290 v oddílu II Přílohy prováděcího nařízení Rady (EU) 2015/1862, kterým se provádí nařízení (EU) č. 267/2012 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2015, L 274, s. 161) a čl. 1 odst. 16 rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1863 ze dne 18. října 2015, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2015, L 274, s. 174).

Kasační opravný prostředek

31. Svým kasačním opravným prostředkem podaným dne 27. dubna 2017 se účastnice řízení domáhají toho, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek, zrušil opětovné zařazení z roku 2013 podle čl. 263 odst. 4 SFEU, určil, že kritéria z roku 2013 jsou na jejich věc nepoužitelná podle článku 277 SFEU a uložil Radě náhradu nákladů řízení.

32. Účastnice řízení uvedly na podporu svého kasačního opravného prostředku devět důvodů. Budu se jimi postupně zabývat. Než tak učiním, vypořádám se s jednou předběžnou otázkou.

Přípustnost kasačního opravného prostředku

Námítka nepřipustnosti vznesená Radou

33. Rada v podstatě tvrdí, že vzhledem k tomu, že dotčená omezující opatření byla pozastavena a seznamy osob, na které se vztahují, byly Radou zrušeny za účelem provedení JCPOA¹⁵, nemají účastnice řízení právní zájem na projednání kasačního opravného prostředku. Z toho vyplývá, že kasační opravný prostředek je nepřipustný.

34. Uvedené argumenty mě nepřesvědčily.

35. Je nesporné, že JCPOA vedl na unijní úrovni k závazku „zrušit veškeré sankce“¹⁶ a „[všechna hospodářská a finanční omezující] opatření“¹⁷ a „ukončit uplatňování veškerých hospodářských a finančních sankcí [...] souvisejících s jadernými otázkami“¹⁸. Opatření přijatá Radou k provedení JCPOA *pozastavila* omezující opatření používaná na jednotlivce a subjekty uvedené v příloze VI (dříve příloze II) rozhodnutí 2010/413/SZBP a *odstranila* názvy uvedených jednotlivců a subjektů ze seznamu osob a subjektů, na které se vztahují omezující opatření uvedená v příloze IX nařízení (EU) č. 267/2012.

36. Je také jasné, že pokud by se Rada někdy v budoucnu rozhodla pozastavení zrušit a znovu zařadit účastnice řízení za účelem obnovení uvedených (nebo obdobných) opatření, bude muset odpovídajícím způsobem opět uvedené právní předpisy novelizovat. Účastnice řízení budou zjevně moci takové právní předpisy napadnout, jak činí a učinily v projednávané věci.

37. Opatření provádějící JCPOA nabyla účinnosti dne 16. ledna 2016 s účinky *ex nunc*. Nevylírají tedy z právního řádu účinky kritérií z roku 2013 a opětovného zařazení z roku 2013, které nastaly mezi jejich vstupem v platnost a 15. lednem 2016. Pozastavující účinky opatření provádějících JCPOA proto nejsou srovnatelné s účinky zrušení Soudním dvorem či Tribunálem nebo s účinky jakéhokoli prohlášení neplatnosti s účinností *ex tunc*.

15 – Viz body 11 a 30 výše.

16 – Bod 9 odůvodnění rozhodnutí 2015/1863.

17 – Body 5 a 6 odůvodnění nařízení 2015/1861.

18 – Bod 14 odůvodnění rozhodnutí 2015/1863.

38. V mém nedávném stanovisku ve věci Gul Ahmed Textile Mills v. Rada¹⁹ jsem podrobně zkoumala otázku trvajících právního zájmu na podání žaloby. Argumentovala jsem proti kladení *přehnaných požadavků* na založení právního zájmu a dospěla jsem k závěru, že otázka právního zájmu na podání žaloby má ústavněprávní význam a musí být dána do širšího kontextu základního práva na účinnou soudní ochranu, které je zakotveno v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie²⁰. Uvedené závěry jsou přenositelné na projednávaný kontext²¹.

39. Dle ustálené judikatury i v případě, že sporný právní předpis již nemá žádné budoucí účinky, právní zájem žalobce trvá, pokud mu může zrušení právního předpisu přinést prospěch²².

40. Na rozdíl od věci Bank Mellat v. Rada²³ se dotčená opatření, kterými se zmrazuje majetek, v projednávané věci mohla týkat nejen právní, ale i skutkové situace účastnic řízení v době předcházející pozastavení nebo zrušení uvedených opatření. Proto by požadované zrušení v zásadě mohlo žalobcům přinést faktický nebo právní prospěch.

41. Účastnice řízení uvedly dva důvody k odůvodnění svého zájmu. Jedná se o zájem na obnovení jejich dobré pověsti a na přiznání náhrady škody. Postupně posoudím každý z nich.

42. *Zaprvé* Soudní dvůr uznal, že žalobce domáhající se zrušení nařízení zavádějícího omezující opatření může mít přinejmenším nemateriální právní zájem na podání žaloby na základě toho, že by případné zrušení uvedeného opatření mohlo případně zmírnit, pokud ne zcela odstranit, jeho újmu na dobré pověsti²⁴.

43. Na rozdíl od rozsudku ve věci Bank Mellat v. Rada²⁵ jsou opatření dotčená v projednávané věci individuální, a nikoli odvětvové povahy. Jako taková je mohou účastnice řízení napadnout tím, že ukazují *spojitost*, kterou mezinárodní společenství vidí mezi těmito různými skutkovými situacemi a iránským programem šíření jaderných zbraní. Kromě toho zmrazením části majetku účastnic řízení dotčená omezující opatření pravděpodobně rovněž ovlivnila jejich finanční likviditu, a tím i jejich schopnost dodržovat své předchozí smluvní závazky.

44. *Zadruhé* dle ustálené judikatury může mít žalobce i nadále právní zájem na zrušení aktu, který se jej negativně dotýká, jelikož o konstatování protiprávnosti se může opřít při případné budoucí žalobě na náhradu škody, jež mu byla způsobena napadeným aktem²⁶.

45. Proto nemohu souhlasit s argumentem Rady, že jelikož napadený rozsudek zamítl žaloby účastnic řízení v prvním stupni, nemohou prokázat, že ze strany Rady došlo k dostatečně závažnému porušení právní normy unijního práva přiznávající práva jednotlivcům²⁷.

19 – C-100/17 P, EU:C:2018:214, body 25 až 49.

20 – Úř. věst. 2010, C 83, s. 389 (dále jen „Listina“). Viz body 42 a 45 mého stanoviska.

21 – Kritéria pro posouzení právního zájmu *na podání žaloby* jakožto podmínky přípustnosti žaloby by se v době svého zavedení neměla lišit od testu, zda trvá právní zájem na *pokračování v řízení*. V tomto ohledu souhlasím s názorem vyjádřeným generálním advokátem Mengozzim v jeho stanovisku ve věci Bank Mellat v. Rada, C-430/16 P, EU:C:2018:345, bod 28.

22 – V takovém případě musí Soudní dvůr in *concreto* posuzovat žalobcův právní zájem na podání žaloby zejména s ohledem na důsledky tvrzené protiprávnosti a na povahu údajně utrpěné újmy přetrvávání právního zájmu žalobce na řízení. Viz rozsudek ze dne 23. prosince 2015, Parlament v. Rada, C-595/14, EU:C:2015:847, bod 18 a citovaná judikatura.

23 – Po zrušení *individuálních* opatření, kterými se zmrazuje majetek, v uvedeném případě napadli účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek opatření *obecně použitelná* na finanční instituce. Generální advokát Mengozzi poznamenal, že oba soubory opatření se na účastnice řízení použijí souběžně a dříve jmenovaná opatření (individuální opatření) mají na jejich situaci větší dopad. Proto dospěl k závěru, že nemají právní zájem na zrušení méně závažných, obecných opatření, jejichž účinky v praxi neměnily jejich postavení. Soudní dvůr vyjádřil souhlas s tímto posouzením ve svém rozsudku ze dne 6. září 2018 (EU:C:2018:668): viz body 61 a 62.

24 – Obdobně viz rozsudek ze dne 28. května 2013, Abdulrahim v. Rada a Komise, C-239/12 P, EU:C:2013:331, body 70 až 72.

25 – Viz rozsudek ze dne 6. září 2018 ve věci C-430/16 P, EU:C:2018:668, body 54 až 59.

26 – Viz rozsudek ze dne 31. března 1998, Francie a další v. Komise, C-68/94 a C-30/95, EU:C:1998:148, bod 74.

27 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 19. dubna 2012, Artegoda v. Komise, C-221/10 P, EU:C:2012:216, bod 80 a citovaná judikatura. Viz také stanovisko generálního advokáta Mengozziho ve věci Bank Mellat v. Rada, C-430/16 P, EU:C:2018:345, bod 43.

46. Uvedený rozsudek není konečný, neboť je předmětem řízení o kasačním opravném prostředku. Dokud nebude o kasačním opravném prostředku Soudním dvorem rozhodnuto, nelze z napadeného rozsudku vyvozovat žádný závěr ohledně existence či neexistence závažného porušení unijního práva.

47. Vzhledem k tomu, že existuje úzká právní souvislost mezi kritérii z roku 2013 a opětovným zařazením z roku 2013²⁸, posouzení, které jsem právě vyložila, platí ve vztahu k oběma důvodům uvedeným v projednávaném kasačním opravném prostředku. Nevidím žádný dobrý důvod, proč by právní zájem na podání žaloby proti obecně použitelným kritériím pro zařazení na seznam měl být posuzován jinak než právní zájem na napadení individuálních opatření, kterými se zmrazuje majetek.

48. Tvrdím, že vstup opatření provádějících JCPOA v platnost dne 16. ledna 2016 nenarušuje ani trvajícím zájem účastnic řízení na pokračování v řízení před Tribunálem až do dne vynesení napadeného rozsudku²⁹, ani na podání tohoto kasačního opravného prostředku.

Námítka nepřipustnosti vznesená Komisí

49. Komise tvrdí, že je kasační opravný prostředek nepřipustný, protože do značné míry opakuje právní námitky a argumenty, o které se účastnice řízení dříve opíraly před Tribunálem. Jedná se proto o pouhou žádost o opětovné posouzení žaloby.

50. Jak Soudní dvůr opakovaně konstatoval, kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět napadené části rozsudku, jehož zrušení je požadováno, jakož i právní argumenty, které jsou konkrétně uváděny na podporu kasačního opravného prostředku, přičemž pokud se tak nestane, je kasační opravný prostředek či dotčená námitka nepřipustná. Kasační opravný prostředek, který neobsahuje žádné argumenty konkrétně označující nesprávné právní posouzení, kterým je dotčený rozsudek údajně stížen, uvedený požadavek nesplňuje. Pouhé abstraktní uvedení důvodů kasačního opravného prostředku tedy nesplňuje požadavky stanovené v článku 58 statutu Soudního dvora a v čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora³⁰.

51. Určité části kasačního opravného prostředku patrně neobstojí v testu stanoveném v uvedené judikatuře. Nicméně některé z uvedených argumentů zasluhují bližší posouzení vzhledem k tomu, že nastolují zásadní otázky, o nichž lze oprávněně diskutovat. Proto si nemyslím, že by kasační opravný prostředek jako takový měl být shledán nepřipustným.

Podstata kasačního opravného prostředku

52. Účastnice řízení uvedly dva důvody kasačního opravného prostředku.

53. V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku účastnice řízení napadají na základě článku 277 SFEU platnost kritérií z roku 2013.

28 – Viz rozsudek ze dne 10. června 1986, Usinor v. Komise, 81/85 a 119/85, EU:C:1986:234, bod 13.

29 – Poznamenávám, že v té době řízení před Tribunálem stále probíhalo. Je překvapující, že zatímco napadený rozsudek je pozdějšího data než vstup uvedených opatření v platnost, Tribunál nezmínil uvedená opatření ani jejich účinek na právní postavení účastnic řízení a zejména na existenci jejich trvajících právních zájmů na pokračování v řízení. To však samo o sobě nemá negativní vliv na napadený rozsudek ve vztahu k právnímu zájmu účastnic řízení vzhledem k tomu, že uvedený rozsudek je nutně, přestože pouze implicitně, založen na předpokladu, že účastnice řízení odůvodnily existenci právního zájmu po celou dobu řízení.

30 – Viz rozsudek ze dne 16. února 2017, Brandconcern v. EUIPO a Scooters India, C 577/14 P, EU:C:2017:122, bod 37 a citovaná judikatura.

54. Účastnice řízení uvádějí na podporu uvedeného důvodu kasačního opravného prostředku pět právních námitek. Tyto právní námitky se týkají údajného nesprávného právního posouzení, jehož se Tribunál dopustil s ohledem zaprvé na neexistenci právního základu pro přijetí kritérií z roku 2013, zadruhé na údajné porušení zásad překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zásady *ne bis in idem*, jakož i práva účastnic řízení na účinnou soudní ochranu, zatřetí na zneužití pravomocí, začtvrté na údajné porušení zásady proporcionality a zapáté na údajný nepřiměřený zásah do základních práv účastnic řízení.

55. V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku účastnice řízení napadají přímo podle čl. 263 odst. 4 SFEU zákonnost opětovného zařazení z roku 2013, kterým byly jejich názvy doplněny na seznamy subjektů, na něž se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek³¹.

56. Na podporu tohoto důvodu kasačního opravného prostředku účastnice řízení vznášejí čtyři právní námitky. Tyto námitky se týkají údajného nesprávného právního posouzení, jehož se dopustil Tribunál zaprvé s ohledem na zjevně nesprávná posouzení, když dospěl k závěru, že kritéria z roku 2013 byla splněna, zadruhé na údajné porušení práva účastnic řízení na obhajobu v rámci postupu užitém při opětovném zařazení účastnic řízení, zatřetí na údajné porušení zásad překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zásady *ne bis in idem*, jakož i práva účastnic řízení na účinnou soudní ochranu a začtvrté na údajné porušení práva účastnic řízení na obhajobu.

57. Tři ze čtyř námitek vznesených v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku se tedy překrývají s námitkami vznesenými v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku.

58. Akty napadené druhým důvodem kasačního opravného prostředku se však zásadně liší svou právní povahou. Zejména se liší jejich právní základ, a tedy i povaha pravomoci Rady k jejich přijetí, a rozsah posuzovací pravomoci, kterou má Rada při jejich přijímání. Liší se tak i standard soudního přezkumu. Posoudím je tedy odděleně.

První důvod podání kasačního opravného prostředku

První námitka: neexistence právního základu pro přijetí kritérií z roku 2013

59. Tribunál v bodech 60 až 77 napadeného rozsudku shledal, že kritéria z roku 2013 nebyla svévolná a byla v souladu se zásadou proporcionality.

60. Účastnice řízení tvrdí, že Rada neměla pro přijetí kritérií z roku 2013 platný právní základ. Nezpochybují *volbu* právního základu jako takovou. Spíše tvrdí, že kritéria z roku 2013 *přesahují oblast působnosti* právního základu, na němž jsou založena, jelikož uvedená kritéria nebyla vhodná ani přiměřená k deklarovanému účelu, kterým je ukončení íránského program šíření jaderných zbraní.

61. Účastnice řízení zejména tvrdí, že vzhledem k tomu, že Tribunál konstatoval (v bodě 101 svého rozsudku), že kritéria z roku 2013 nevyžadovala spojitost mezi činnostmi dotčené osoby či subjektu a šířením jaderných zbraní, nemohou být uvedená kritéria v projednávané věci považována za vhodná. Dále tvrdí, že spíše než zákazy související s šířením jaderných zbraní [odstavec 7 rezoluce 1737 (2006)] není odůvodněné nebo přiměřené kritérium porušení zákazu prodeje zbraní Íránem [odstavec 5

31 – Společnosti IRISL a Irano Misor Shipping Co. byly zařazeny na základě dodatečného kritéria, zatímco zbývající účastnice řízení byly zařazeny na základě dříve existujících kritérií. Kromě toho byla na základě nově vytvořeného kritéria zařazena i společnost Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.

rezoluce 1747 (2007). Rovněž tvrdí, že pro zavedení kritéria porušení rezolucí Rady bezpečnosti neexistoval právní základ, který by Radě umožňoval zařadit společnost IRISL na seznam. Z toho vyplývá, že Rada nemůže tvrdit, že je kritérium týkající se IRISL nezbytné pro zamezení nebezpečí obcházení opatření, kterými se zmrazuje majetek, uvalených na společnost IRISL.

62. Účastnice řízení dále kritizují Tribunál za to, že se nezabýval různými konkrétními argumenty, které před ním uvedly. Jedná se o následující argumenty: že Rada neměla žádný objektivní důvod změnit kritéria pro zařazení na seznam a že neuvedla důvody, proč tak učinila, že Rada zejména neměla žádný důkaz o spojitosti mezi přepravou zbraní a programem šíření zbraní a nemohla oprávněně předpokládat existenci takové spojitosti, zejména s ohledem na rozsudek Tribunálu z roku 2013 a na skutečnost, že Rada bezpečnosti nevalila na společnost IRISL jakákoliv omezující opatření, a že Rada „přepsala“ existující kritéria pouze proto, aby „zachytila“ společnost IRISL spolu s ostatními účastnicemi řízení.

63. Začnu poznámkou, že pokud jde o opatření, kterými byla stanovena kritéria z roku 2013, rozhodnutí Rady 2013/497 se zakládá na článku 29 SEU, zatímco nařízení Rady č. 971/2013 se zakládá na článku 215 SFEU. Uvedená ustanovení Smluv svěřují Radě pravomoc přijímat akty s obecnou působností obsahující nezávislá omezující opatření, odlišná od opatření konkrétně doporučených Radou bezpečnosti. Článek 215 odst. 1 SFEU stanoví, že Rada „přijme [...] nezbytná opatření“ k uplatnění rozhodnutí přijatých zejména na základě článku 29 SEU. Článek 215 odst. 2 SFEU zmocňuje Radu k přijetí omezujících opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám a skupinám nebo nestátním subjektům. Z toho vyplývá, že Rada ze zásady skutečně má právní základ k přijetí opatření, kterými se zmrazuje majetek, vůči subjektům, jako jsou účastnice řízení.

64. Podle ustálené judikatury musí unijní soudy v rámci svého soudního přezkumu omezujících opatření připustit širokou posuzovací pravomoc Rady při *sestavování obecných kritérií* definujících kategorii osob, kterých se mohou taková opatření týkat³².

65. To neznamená, že Rada může jednat svévolně. Legalita opatření může být zpochybněna, pokud je opatření *zjevně nepřiměřené* ve vztahu k *cíli*, který hodlá příslušný orgán sledovat³³.

66. Přestože soudní přezkum posouzení *přiměřenosti* takových opatření je tedy omezen, unijní soudy musí zajistit v zásadě úplnou kontrolu legality všech unijních aktů, prováděnou z hlediska ochrany základních práv³⁴.

67. Tribunál použil uvedenou judikaturu správně³⁵. Ustálená judikatura Soudního dvora vysvětluje, že cílem režimu zavedeného vůči Íránu na základě opatření je *vyvinout tlak* na Írán a *uložit mu povinnost ukončit* jaderné činnosti, které představují riziko šíření jaderných zbraní, a vývoj nosičů jaderných zbraní³⁶. Uvedený cíl je v souladu s širšími cíli Smlouvy o EU, které se týkají vztahů Unie

32 – V tomto směru viz Kala Naft, bod 120 a rozsudek ze dne 21. dubna 2015, Anboubá v. Rada, C-605/13 P, EU:C:2015:248, bod 41.

33 – Rozsudek ze dne 1. března 2016, National Iranian Oil Company v. Rada, C-440/14 P, EU:C:2016:128, bod 77 (dále jen „National Iranian Oil Company“).

34 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 16. července 2014, National Iranian Oil Company v. Rada, T-578/12, nezveřejněný, EU:T:2014:678, bod 108 a citovaná judikatura. Uvedený rozsudek byl potvrzen v řízení o kasačním oprávněném prostředku ve věci National Iranian Oil Company.

35 – Viz bod 63 napadeného rozsudku.

36 – Viz National Iranian Oil Company, bod 53, kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

s okolním světem a Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (dále jen „SZBP“)³⁷. Na uvedený cíl je rovněž třeba nahlížet s ohledem na cíle příslušných rezolucí Rady bezpečnosti, jimiž je „omezení“ íránského programu šíření jaderných zbraní a „pozastavil“ některé jeho části s cílem zachovat mezinárodní mír a bezpečnost³⁸.

68. Při posuzování legality kritérií pro zmrazení majetku je třeba rovněž vzít v úvahu historický kontext³⁹. Omezující opatření vůči Íránu se v průběhu času vyvíjela. Jsou ze své povahy preventivní. Jejich oblast působnosti mohla být (a byla) při několika příležitostech⁴⁰ legitimně postupně rozšířena, aby napravit pocíťovaný neúspěch dříve přijatých opatření.

69. Kritéria z roku 2013 lakonicky stanoví, že kritéria, na jejichž základě se určují osoby a subjekty, „by měla být pozměněna“, aniž uvádějí jakékoliv konkrétní důvody pro takový postup⁴¹. Z kontextu je nicméně zřejmé, že účelem bylo rozšířit uvedená kritéria tak, aby byly *postiženy dodatečné kategorie* osob nebo subjektů *při uskutečňování cílů* vyplývajících ze Smluv a z existujících rezolucí Rady bezpečnosti. Z judikatury vyplývá, že takový cíl není sám o sobě protiprávní⁴². Odmítám pouhé tvrzení účastnic řízení, že skrytým cílem bylo obejít rozsudek Tribunálu z roku 2013.

70. Nyní blíže posoudím legalitu zaprvé kritéria porušení rezolucí Rady bezpečnosti a zadruhé kritéria týkajícího se IRISL.

71. Především, že obě kritéria se zaměřují na objektivní situace nebo okolnosti spíše než na prokázání skutečné spojitosti mezi osobami a subjekty, na které se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek, nebo jejich skutečné jednání a hlavní účel omezujících opatření, zejména zabránění íránskému programu šíření jaderných zbraní. Soudní dvůr legalitu takového kritéria v zásadě uznal⁴³.

Kritérium porušení rezolucí Rady bezpečnosti

72. Společnost IRISL byla zařazena na seznam na základě kritéria zaměřeného na „[osoby a subjekty], které se vyhýbaly ustanovením [rezolucí Rady bezpečnosti] 1737 (2006), [...] 1747 (2007), [...] 1803 (2008) a [...] 1929 (2010) nebo je porušovaly“.

73. Uvedené kritérium bylo doplněno k existujícímu kritériu, které se týkalo osob a subjektů, „které *napomáhaly* určeným osobám či subjektům vyhýbat se [uvedeným ustanovením] [...] nebo [je] porušovat“. Z této perspektivy se doplnění zdá být zcela rozumné. Pokud je odůvodněno použití omezující opatření na osoby, které napomáhaly jiným osobám v protiprávní činnosti, je *a fortiori* odůvodněno použití takových opatření na osoby, které samy jednaly protiprávně.

37 – Podle čl. 3 odst. 5 SEU by Unie měla v uvedených vztazích přispívat k míru, bezpečnosti a k přísnému dodržování a rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů. SZBP by měla zahrnovat podporu zásad mezinárodního práva [čl. 21 odst. 2 písm. b) SEU], zachování míru, předcházení konfliktům a posilování mezinárodní bezpečnosti v souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů [čl. 21 odst. 2 písm. c) SEU].

38 – Viz bod 4 a násl. výše.

39 – V tomto směru viz Kala Naft, bod 75, a usnesení ze dne 1. prosince 2015, Georgias a další v. Rada a Komise, C-545/14 P, nezveřejněné, EU:C:2015:791, bod 33.

40 – Zpočátku kritérium znělo tak, že takové osoby a subjekty se musely podílet na jaderných činnostech v Íránu či s nimi musely být přímo spojeny [čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 423/2007 ze dne 19. dubna 2007 o omezujících opatřeních vůči Íránu (Úř. věst. 2007, L 103, s. 1)]. Uvedené kritérium bylo poprvé rozšířeno v roce 2010 [čl. 16 odst. 2 nařízení č. 961/2010 (Úř. věst. 2010, L 88, s. 1)]. Od té doby následovalo několik jiných rozšíření.

41 – Viz bod 2 odůvodnění rozhodnutí Rady 2013/497 a bod 2 odůvodnění nařízení Rady č. 971/2013.

42 – Obdobně viz National Iranian Oil Company, bod 80.

43 – Viz rozsudky ze dne 13. března 2012, Tay Za v. Rada, C-376/10 P, EU:C:2012:138, bod 55 (ředitelé určitých podniků spojení s vedoucími představiteli dotčených třetích zemí), ze dne 22. září 2016, NIOC a další v. Rada, C-595/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:721, body 89 a 90 („vlastněné nebo ovládané“ osobou, na kterou se vztahují omezující opatření) a ze dne 28. března 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 82 a násl. (subjekty vykonávající hospodářskou činnost v určité oblasti).

74. Společnost IRISL byla sice zařazena na základě toho, že porušila zákaz vztahující se ke zbrojnímu embargu, avšak relevantní rezoluce Rady bezpečnosti rovněž obsahují řadu dalších zákazů, z nichž některé se přímo vztahují k účasti na vývoji programu šíření jaderných zbraní. Rada bezpečnosti zejména uvalila embargo na přepravu citlivých technologií rezolucí 1737 (2006). Kromě toho rezolucí 1747 (2007) uvalila na Írán zbrojní embargo.

75. Je pravda, že nelze identifikovat žádnou bezprostřední spojitost mezi uvedenými dvěma rezolucemi a programem šíření jaderných zbraní jako takovým. Tribunál tak správně shledal, že kritérium porušení rezolucí Rady bezpečnosti patrně nevyžaduje existenci takové spojitosti mezi jednáním daného subjektu a uvedeným programem⁴⁴. Uvedený závěr však sám o sobě nečiní volbu uvedeného kritéria nepřiměřenou nebo svévolnou.

76. Tribunál správně shledal, že rezoluce 1947 (2007) měla zajistit, aby íránský jaderný program sloužil výlučně mírovým účelům, a omezit vývoj citlivých technologií na podporu jaderného a raketového programu Íránem⁴⁵. Vzhledem k preventivní povaze omezujících opatření přijatých vůči Íránu⁴⁶ se Rada mohla oprávněně domnívat, že výtěžky z obchodu se zbraněmi by mohly přímo nebo nepřímo poskytovat Íránu zdroje nebo nástroje různého charakteru, které mu umožňují pokračovat v uvedeném programu⁴⁷. S vědomím, že hospodářské zdroje mohou být zneužity k podpoře jaderných činností v Íránu, které představují riziko šíření jaderných zbraní⁴⁸, se Rada mohla rovněž oprávněně domnívat, že porušení zbrojního embarga mohlo uvedený program podpořit nebo podnítit.

77. Je pravda, že rezoluce 1747 (2007) nezavazuje státy zmrazit majetek osob nebo subjektů, které porušují zbrojní embargo, ale pouze je vyzývá, aby v tomto ohledu zachovávaly obezřetnost. Z uvedeného doporučení však nelze vyvodit, že majetek uvedených subjektů není nutné zmrazit⁴⁹, a o to méně lze vyvodit, že takové opatření, kterým se zmrazuje majetek, je zjevně nepřiměřené k zajištění účinnosti uvedeného embarga.

78. Nebylo tedy nepřiměřené či nadměrně zasahující, že Rada formulovala kritérium zmrazení majetku, které předpokládá případnou spojitost mezi porušením zbrojního embarga a programem šíření zbraní, bez ohledu na skutečnost, že individuální jednání subjektu, na který se vztahuje uvedené kritérium, nutně nevykazuje skutečnou přímou či nepřímou souvislost s uvedeným programem⁵⁰. Taková politická volba se nezdá být *a priori* zjevně nepřiměřená nebo svévolná s ohledem na relevantní rezoluce Rady bezpečnosti a prvořadý význam zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.

79. Konečně oblast působnosti uvedeného kritéria se neomezuje na porušení zbrojního embarga, ale směřuje k zajištění dodržování všech relevantních rezolucí Rady bezpečnosti. V rozporu s vyjádřeními účastnic řízení je takto formulované kritérium slučitelné s cíli systému omezujících opatření vůči Íránu. Naopak kritérium omezené na porušení zákazů vztahujících se přímo k šíření zbraní, ale opomíjející další zákazy uložené relevantními ustanoveními Rady bezpečnosti, by podle mého názoru bylo méně vhodné k prosazování těchto souhrnných cílů.

80. Proto jsem dospěla k závěru, že první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku týkající se kritéria porušení rezolucí Rady bezpečnosti by měla být zamítnuta jako neopodstatněná.

44 – Viz rozsudek ze dne 13. března 2012, *Melli Bank v. Rada*, C-380/09 P, EU:C:2012:137 (dále jen „*Melli Bank*“), body 40 a 41.

45 – Viz bod 67 napadeného rozsudku.

46 – Rozsudek ze dne 21. prosince 2011, *Afrasiabi a další*, C-72/11, EU:C:2011:874, bod 44.

47 – Viz *Kala Naft*, bod 83, a *National Iranian Oil Company*, bod 80.

48 – Rozsudek ze dne 21. prosince 2011, *Afrasiabi a další*, C-72/11, EU:C:2011:874, bod 47.

49 – Obdobně viz *Melli Bank*, bod 57.

50 – Obdobně viz *National Iranian Oil Company*, bod 86. Viz také usnesení ze dne 1. prosince 2015, *Georgias a další v. Rada a Komise*, C-545/14 P, nezveřejněné, EU:C:2015:791, bod 34 a ze dne 4. dubna 2017, *Sharif University of Technology v. Rada*, C-385/16 P, nezveřejněné, EU:C:2017:258, body 59 až 61.

Kritérium týkající se IRISL

81. Uvedených 10 společností bylo zařazeno na základě kritéria zaměřeného v podstatě na osoby a subjekty i) vlastněné nebo ovládané společnostmi IRISL, ii) jednající jménem společnosti IRISL nebo iii) poskytující důležité služby společnosti IRISL⁵¹.

82. Stejně jako kritérium porušení rezolucí Rady bezpečnosti nepředpokládá kritérium týkající se IRISL jakoukoliv spojitost mezi individuálním jednáním subjektů, které mají být zařazeny na seznam, a programem šíření jaderných zbraní. Skutečnost, zda je subjekt ve skutečnosti vlastněn nebo ovládan společností IRISL nemá skutečně nic společného s individuálním jednáním dotčených subjektů. Jde o objektivní skutečnost, která je mimo jejich kontrolu.

83. To však samo o sobě nečiní uvedené kritérium protiprávním. Z judikatury vyplývá, že je-li zmrazen majetek *osoby nebo subjektu, na který se vztahují omezující opatření*, existuje nezanedbatelné riziko, že tato osoba nebo subjekt bude vyvíjet tlak na subjekty, které vlastní nebo ovládá nebo které mu patří, za účelem *obcházení* účinku opatření, která se ho týkají. V důsledku toho je proto zmrazení majetku takových subjektů nezbytné a vhodné k zajištění účinnosti přijatých opatření a toho, aby tato opatření nebyla obcházena⁵².

84. Citovaná judikatura se týkala rizika, že budou obcházena opatření, kterými se zmrazuje majetek, přijatá vůči osobám, které byly *samy zapojeny* do podpory programu šíření jaderných zbraní. Podle mého názoru a v rozporu s vyjádřeními účastnic řízení takové riziko zjevně existuje také v kontextu jiných kritérií včetně takových, která nepředpokládají jakoukoliv spojitost mezi individuálním jednáním osoby zařazené na seznam a programem šíření jaderných zbraní, jako je kritérium v projednávané věci. Citovaná judikatura se však použije *pouze v případě*, kdy se dotčená omezující opatření použijí na osoby nebo subjekty vlastněné, ovládané nebo jinak spojené s osobami, *na které se již vztahují uvedená opatření*⁵³.

85. Když byla přijata kritéria z roku 2013, na samotnou společnost IRISL *se vztahovala* opatření, kterými se zmrazuje majetek⁵⁴. Z toho v zásadě vyplývá, že dotčené kritérium mohlo být případně odůvodněno potřebou zamezit obcházení uvedených opatření.

86. V aktech zavádějících kritéria z roku 2013 však nelze nalézt žádné takové odůvodnění ve vztahu ke kritériu týkajícímu se IRISL. Žádné odůvodnění nelze nalézt ani v rozhodnutí Rady 2010/413/SZBP, kterým Rada poprvé zavedla kritérium týkající se IRISL v jeho původní (užší) podobě⁵⁵. Mohu tedy pouze *předpokládat*, že Rada by odůvodnila uvedené kritérium odkazem na potřebu zamezit obcházení jejích předchozích opatření, která byla zaměřena na samotnou IRISL.

51 – Viz body 20 až 27 výše. Poznávám, že zatímco znění relevantního kritéria obsaženého v nařízení Rady č. 971/2013 je jasné a jednoznačné, znění rozhodnutí Rady 2013/497 (které má předešlé opatření uvést v účinnost) *není*. Rozhodnutí Rady 2013/497 opakovaně používá zájmena „jimi“ a „jejich“, přičemž otázka, na koho je odkazováno, a tedy jaká je oblast působnosti uvedeného kritéria, může být vykládána různě. Tento argument rozvedu později vzhledem k tomu, že žádný z důvodů kasačního opravného prostředku tuto otázku nevznášel.

52 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 20. února 2013, Melli Bank v. Rada, T-492/10, EU:T:2013:80, bod 55; uvedený rozsudek byl potvrzen rozhodnutím o kasačním opravném prostředku ve věci Melli Bank.

53 – Viz Melli Bank, body 39 a 75 až 79 a rozsudek ze dne 20. února 2013, Melli Bank v. Rada, T-492/10, EU:T:2013:80, body 55 a 56.

54 – Viz body 14 až 19 výše. Přestože Tribunál konstatoval, že zařazení společnosti IRISL z roku 2010 bylo protiprávní, ponechal toto zařazení v platnosti až do 26. listopadu 2013 (viz rozsudek Tribunálu z roku 2013, bod 82). Z toho vyplývá, že v době přijetí kritérií z roku 2013 bylo zmrazení majetku společnosti IRISL v platnosti a Rada tedy mohla odůvodnit kritérium, jehož účelem je zamezit jeho obcházení, i kdyby to bylo pouze na dobu o něco málo delší než jeden měsíc.

55 – Je pravda, že bod 7 odůvodnění tohoto rozhodnutí uvádí důvody pro kritérium pro zařazení stanovené v čl. 20 odst. 1 písm. a) uvedeného rozhodnutí, které Radě umožňuje zmrazit majetek *subjektů IRISL označených* Radou bezpečnosti v příloze III usnesení 1929 (2010). Žádná z účastnic řízení však není uvedena v této příloze (viz body 9 a 10 výše). Tento bod odůvodnění zjevně nemůže být základem pro čl. 20 odst. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí, který zavádí samostatný, doplňující unijní režim omezujících opatření týkajících se *jiných subjektů* (včetně účastnic řízení).

87. Článek 296 odst. 2 SFEU zejména stanoví, že právní akty Evropské unie musí obsahovat odůvodnění. Z takového odůvodnění musí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy unijního orgánu, jenž dotčené opatření přijal, tak aby Soudní dvůr mohl provést přezkum⁵⁶. V souladu s ustálenou judikaturou musí být dostatečnost odůvodnění rozhodnutí podle článku 296 SFEU posuzována s ohledem nejen na jeho *znění*, ale také s ohledem na jeho *kontext*⁵⁷.

88. Jak jsem právě uvedla, tato *znění* neobsahuje žádné odůvodnění kritéria týkajícího se společnosti IRISL. *Kontext* kritérií z roku 2013 jsem vysvětlila výše v tomto stanovisku⁵⁸.

89. Rada si musela být při zavádění kritérií z roku 2013 vědoma následujících skutečností. Zaprvé omezující opatření zavedená Radou bezpečnosti nezahrnovala IRISL ani žádnou z 10 společností. Zadruhé, ačkoli Rada dříve odkazovala na tři incidenty, při nichž IRISL porušila rezoluci Rady bezpečnosti 1747 (2007), nepředložila Rada dostatečné důkazy o tom, že IRISL podporovala program šíření jaderných zbraní⁵⁹. A zatřetí neuvedla Rada žádné skutečnosti prokazující, že společnost IRISL byla skutečně odnoží íránského státu, tj. entitou podílející se na výkonu veřejné moci nebo zajišťující veřejné služby pod dohledem úřadů⁶⁰. Z toho vyplývá, že Rada se za účelem odůvodnění kritéria týkajícího se IRISL nemohla odvolávat pouze na *předpokládanou existenci* určitého spojení mezi IRISL a Íránským státem nebo jeho programem šíření jaderných zbraní, zejména když v použitelných právních předpisech nebylo obsaženo žádné ustanovení v tomto směru⁶¹.

90. Rada mohla při stanovení kritérií z roku 2013 vzít konkrétně v úvahu skutečnost, že společnost IRISL byla největší námořní společností působící v Íránu⁶² a že Evropská rada vyzvala Radu, aby zavedla omezující opatření, mimo jiné zaměřená na „íránské odvětví dopravy, zejména společnost [IRISL] a její dceřiné společnosti“⁶³. Za těchto okolností nelze v relevantních aktech Rady nalézt žádný náznak jakéhokoli odůvodnění zavedení kritéria týkajícího se IRISL. Jde o jednoznačné porušení povinnosti uvést odůvodnění stanovenou v článku 296 SFEU. Soudní dvůr rovněž v důsledku toho nemůže vykonat svou pravomoc přezkumu a zkoumat, zda je dotčené kritérium vhodné a přiměřené s ohledem na cíle, které sleduje. Jelikož Tribunál toto nekonstatoval, dopustil se nesprávného právního posouzení.

91. První námitka v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku proto musí být vyhověno a napadený rozsudek je v tomto ohledu třeba zrušit. V souladu s tím je kritérium týkající se společnosti IRISL neplatné. Vzhledem k tomu, že k opětovnému zařazení deseti společností z roku 2013 došlo právě na základě tohoto kritéria, musí být zrušeno také toto zařazení na seznam.

Druhá námitka: přijetí kritérií z roku 2013 údajně porušilo zásady překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zásady ne bis in idem a právo účastnic řízení na účinnou soudní ochranu

92. V bodech 79 až 90 napadeného rozsudku Tribunál shledal, že kritéria z roku 2013 jsou v souladu se zásadami překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zásady *ne bis in idem* a že dodržují právo účastnic řízení na účinnou soudní ochranu.

56 – Mimo jiné viz rozsudky ze dne 18. června 2015, Estonsko v. Parlament a Rada, C-508/13, EU:C:2015:403, bod 60 a ze dne 3. března 2016, Španělsko v. Komise, C-26/15 P, EU:C:2016:132, body 30 a 31.

57 – Viz v tomto směru rozsudky ze dne 14. února 1990 ve věci Delacre a další v. Komise, C-350/88, EU:C:1990:71, bod 16 a citovaná judikatura ze dne 15. listopadu 2012 Rada v. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, bod 53 a citovaná judikatura.

58 – Viz body 4 až 19 výše.

59 – Viz rozsudek Tribunálu z roku 2013, bod 67.

60 – Rozsudek ze dne 29. ledna 2013, Bank Mellat v. Rada, T-496/10, EU:T:2013:39, bod 42. Uvedený soud ve svém posouzení zohlednil rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Islamic Republic of Iran Shipping Lines v. Turecko, ECLI:CE:ECHR:2007:1213JUD004099898, body 79 a 80.

61 – Viz rozsudek ze dne 4. června 2014, Sedghi a Azizi v. Rada, T-66/12, nezveřejněný, EU:T:2014:347, bod 69.

62 – Viz rozsudek Tribunálu z roku 2013, bod 21.

63 – Viz bod 13 výše.

První část – zásada překážky věci pravomocně rozsouzené

93. Účastnice řízení tvrdí, že Tribunál neuznal, že Rada přijetím kritérií z roku 2013 obešla rozsudek Tribunálu z roku 2013. Tím Tribunál údajně porušil zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené.

94. Pojem „překážka věci pravomocně rozsouzené“ lze chápat různě v rámci různých vnitrostátních právních kontextů. Je však jasné, že v kontextu unijního práva rozsudek, který je věcí pravomocně rozsouzenou, brání podání žaloby, pokud se řízení skončené dotčeným rozsudkem týkalo týchž účastníků řízení, mělo též účel a též právní základ⁶⁴. Překážka věci pravomocně rozsouzené se vztahuje pouze na ty skutkové a právní otázky, které byly *skutečně* nebo *nutně* rozhodnuty soudním rozhodnutím⁶⁵.

95. Argument účastnic řízení však patrně vznáší širší otázku, zda Rada při provádění uvedeného rozsudku dodržela meze své posuzovací pravomoci.

96. Postavení unijního normotvůrce bude pravděpodobně ovlivněno předchozím rozsudkem pouze ve velmi vzácných a zvláštních případech. V projednávané věci tomu tak jistě není.

97. V jaké míře ovlivnil rozsudek Tribunálu z roku 2013 schopnost Rady jednat podle článků 29 SEU a 215 SFEU?

98. Podle článku 266 SFEU může být orgán, jehož akt byl prohlášen za neplatný, povinen přijmout opatření vyplývající z rozsudku, kterým se uvedený akt ruší. Při provádění takového rozsudku má dotčený orgán široký prostor pro uvážení při volbě opatření s tím, že tato opatření musí být slučitelná s *výrokem* dotčeného rozsudku, jakož i s *odůvodněním*, které vedlo k rozsudku a o které se nezbytně opírá, nakolik jsou nutné k určení přesného významu toho, *co se stanoví* ve výroku⁶⁶.

99. V jiné věci jsem uvedla, že ačkoli zrušení protiprávního aktu často přiměje dotčený orgán k přijetí nového aktu, není to jedinou možnou metodou, jak rozsudek provést⁶⁷. Zejména pokud samotné zrušení stačí k tomu, aby byla odstraněna protiprávnost identifikovaná Soudním dvorem, nemusí být dotčený orgán povinen přijmout žádné další opatření. Tak tomu zjevně bylo v projednávané věci.

100. Účelem kritérií z roku 2013 bylo, vycházíme-li z přirozeného chápání slov, upravit použitelná kritéria obecné působnosti za účelem možnosti přijmout jednotlivá opatření pro budoucnost s účinky *ex nunc*⁶⁸. Účastnice řízení se proto mýlí, když tvrdí, že účelem nebo důsledkem kritérií z roku 2013 a opětovného zařazení z roku 2013 bylo zařazení jejich názvů na seznamy subjektů, na které se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek, se zpětnou (*ex tunc*) účinností.

101. Dle ustálené judikatury může být orgán, jehož akt byl zrušen, povinen *zdržet se přijetí totožného opatření*⁶⁹. Musí zajistit, aby jakýkoliv akt, který má zrušený akt nahradit, nebyl dotčen *stejnými vadami*, jako jsou vady identifikované v rozsudku zrušujícím původní akt⁷⁰. Je rovněž povinen zajistit, aby nová právní úprava přijatá v návaznosti na rozsudek zrušující předchozí opatření neobsahovala *žádná ustanovení se stejným účinkem* jako ustanovení, která byla shledána protiprávními⁷¹.

64 – Rozsudek ze dne 25. června 2010, Imperial Chemical Industries v. Komise, T-66/01, EU:T:2010:255, body 196 až 198.

65 – Usnesení ze dne 28. listopadu 1996, Lenz v. Komise, C-277/95 P, EU:C:1996:456, bod 50.

66 – Rozsudek ze dne 15. března 2018, Deichmann, C-256/16, EU:C:2018:187, bod 87, kurzivou zvýraznila autorka stanoviska.

67 – Viz mé stanovisko ve věci Komise v. McBride a další, C-361/14 P, EU:C:2016:25, bod 70.

68 – Uvedený argument podrobněji posoudím v souvislosti s druhým důvodem kasačního opravného prostředku v bodech 117 až 128 níže.

69 – Rozsudek ze dne 6. června 2013, Ayadi v. Komise, C-183/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:369, bod 18.

70 – Rozsudek ze dne 14. září 1999, Komise v. AssiDomän Kraft Products a další, C-310/97 P, EU:C:1999:407, body 50 a 56.

71 – Rozsudek ze dne 26. dubna 1988, Asteris a další v. Komise, 97/86, 99/86, 193/86 a 215/86, EU:C:1988:199, bod 29. Uvedené důsledky předchozího soudního rozhodnutí identifikované v tomto bodě se zdají být zvláštními projevy širší právní zásady spíše než důsledky zásady překážky věci pravomocně rozsouzené jako takové.

102. V jakém ohledu byl rozsudek Tribunálu z roku 2013 konečný? Jinými slovy: jaký je rozsah „věci“, která byla ve skutečnosti „pravomocně rozsoudena“ Tribunálem?

103. V uvedeném rozsudku Tribunál zejména konstatoval, že Rada *dostatečným způsobem neprokázala*, že společnost IRISL tím, že třikrát přepravovala vojenský materiál v rozporu se zákazem stanoveným v odstavci 5 rezoluce Rady bezpečnosti 1747 (2007), podporovala šíření jaderných zbraní ve smyslu čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a čl. 7 odst. 2 nařízení č. 423/2007. Proto zrušil rozhodnutí Rady 2010/413/SZBP v rozsahu, v jakém zahrnovalo společnost IRISL na seznam osob, na které se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek⁷².

104. Nesprávné právní posouzení, které v uvedeném případě vedlo ke zrušení dotčených opatření, kterými se zmrazuje majetek, bylo tedy procesní vadou, jíž se dopustila Rada (jelikož „dostatečným způsobem neprokázala [...]“), spíše než vadou hmotněprávní. Napadený rozsudek stanoví (a podle mého názoru správně), že rozsudek Tribunálu z roku 2013 „nerozhodoval o platnosti kritérií uvedených v čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a v čl. 23 odst. 2 písm. a) a písm. b) nařízení č. 267/2012 ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutkových okolností“⁷³.

105. Mám za to, že tomu tak je navzdory skutečnosti, že rozsudek Tribunálu z roku 2013 zrušil opatření, kterými se zmrazuje majetek, uvalená na 10 společností „jelikož IRISL nebyla právoplatně označena za subjekt podporující šíření jaderných zbraní“ a přestože „jiné žalobkyně než IRISL byly skutečně vlastněny nebo ovládány touto společností nebo jednaly na její účet“⁷⁴, a tedy v zásadě spadaly do oblasti působnosti uvedeného kritéria.

106. Z toho vyplývá, že ani zásada překážky věci pravomocně rozsoudené ani článek 266 SFEU nebrání Radě v tom, aby zachovala stávající kritéria. Vzhledem k tomu, že Rada má určitý stupeň volnosti při vymezování vnější politiky Unie, nemohly jí uvedené zásady *a fortiori* bránit v tom, aby uvedená kritéria upravila, jak správně konstatoval Tribunál, za účelem účinnějšího prosazování cíle vyvinutí tlaku na Írán, aby ukončil svůj program šíření jaderných zbraní⁷⁵.

Druhá část – zásada ne bis in idem

107. V souladu s článkem 50 Listiny nikdo nesmí být stíhán nebo potrestán v trestním řízení za čin, za který již byl v Unii osvobozen nebo odsouzen konečným trestním rozsudkem podle zákona. Zásada *ne bis in idem* tak zakazuje jak kumulaci řízení, tak sankcí, které jsou pro účely uvedeného článku *trestní povahy*, pokud jde o téže akty a vůči téže osobě⁷⁶. Pokud jde o posouzení, zda jsou řízení a sankce trestní povahy, jsou relevantní tři kritéria: i) právní kvalifikace porušení v rámci vnitrostátního práva, ii) vlastní povaha porušení a iii) stupeň přísnosti sankce, která hrozí dotčené osobě⁷⁷.

108. Nechápu, jak by uvedená zásada mohla bránit Radě v uplatnění upravených kritérií poprvé na některé účastnice řízení⁷⁸ nebo v uplatnění stejných obecných kritérií podruhé na jiné účastnice řízení.

72 – Viz bod 18 výše.

73 – Viz bod 80 napadeného rozsudku. Pokud by Tribunál kritéria zrušil, bylo by samozřejmě protiprávní, aby je Rada zachovala a, *a fortiori*, aby na jejich základě opětovně zařadila některé subjekty na seznam.

74 – Viz bod 77 rozsudku Tribunálu z roku 2013.

75 – Viz bod 82 napadeného rozsudku. Otázku, zda uvedené zásady bránily Radě v opětovném zařazení některých z účastnic řízení na základě *téhož kritéria a téchž skutkových okolností*, jako byly ty, které byly podkladem zařazení z roku 2010, zkouám v rámci třetí námitky v rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku (viz bod 195 a násl. níže).

76 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 34.

77 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 5. června 2012, Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, bod 37.

78 – V roce 2013 byla společnost IRISL zařazena na základě nového kritéria vztahujícího se k porušení rezolucí Rady bezpečnosti. Společnosti Irano Mistr Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. byly zařazeny na základě nového kritéria vztahujícího se k poskytování důležitých služeb společnosti IRISL. V případě naposled uvedeného kritéria se na nové kritérium odvolávalo současně se „starým“ kritériem jednání jménem společnosti IRISL. Ostatní účastnice řízení byly zařazeny na základě v podstatě stejných kritérií v roce 2010 a v roce 2013.

109. Ze znění rezoluce 1737 (2006) (zejména z jejích bodů 2 a 12) a rozhodnutí Rady 2010/413 (zejména bod 9 odůvodnění v preambuli uvedeného rozhodnutí) jednoznačně vyplývá, že omezující opatření přijatá vůči Íránu mají být svou povahou preventivní tím, že mají bránit riziku jaderné činnosti, která představuje riziko šíření jaderných zbraní, v uvedeném státě⁷⁹.

110. Z toho vyplývá, že dotčená omezující opatření nemají *sankcionovat* žádné protiprávní jednání, na němž se dotčené osoby mohly podílet⁸⁰. Jelikož majetek osob a subjektů, kterých se týkají omezující opatření stanovená kritérii z roku 2013, nebyl zabaven jako výnosy trestné činnosti, ale zmrazen jako preventivní opatření, nepředstavují tato omezující opatření trestní sankci. Stejně tak s nimi není spojeno žádné obvinění trestní povahy⁸¹.

111. Rozhodnutí Rady, kterým se osoba nebo subjekt podrobuje opatření, kterým se zmrazuje majetek, nepředstavuje výrok, že byl ve skutečnosti spáchán trestný čin, nýbrž je přijato v rámci a za účelem správního řízení, které má *preventivní funkci*, tj. jeho účelem je zabránit dotčeným osobám a subjektům v určitých jednáních, která jsou považována za protiprávní ve světle mezinárodního práva. Jediným účelem uvedeného řízení je umožnit Radě vyvinout tlak na Írán, aby zabránila jeho programu šíření jaderných zbraní nebo ho zpomalila⁸².

112. Z uvedených opatření proto nevyplyvá žádný trestněprávní aspekt. Proto není splněna ani jedna ze tří podmínek uvedených v bodě 107 výše. Z výše uvedeného vyplývá, že zásada *ne bis in idem* se nepoužije v kontextu omezujících opatření přijatých Radou na základě pravomocí svěřených jí články 29 SEU a 215 SFEU, jako jsou kritéria z roku 2013 dotčená v projednávané věci.

113. Proto zejména nemůže být rozsudek Tribunálu z roku 2013, kterým byla zrušena opatření, kterými se zmrazuje majetek a která byla uložena účastnicím řízení, považován za „osvobození konečným trestním rozsudkem“ ve smyslu článku 50 Listiny a účastnice řízení nemohou se svou argumentací uspět.

Třetí část – zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání

114. Účastnice řízení v podstatě tvrdí, že jelikož rozsudek Tribunálu z roku 2013 zrušil jejich dřívější zařazení, Rada byla v souladu se zásadami právní jistoty a legitimního očekávání povinna nečinit vůči nim žádné další kroky.

115. Tribunál správně připomněl, že podle ustálené judikatury vyžaduje zásada právní jistoty, aby unijní právní předpisy byly určité a jejich použití bylo pro jednotlivce předvídatelné⁸³.

116. Účastnice řízení neoznačily žádný aspekt kritérií z roku 2013, který by byl nepřesný či nejasný. Neoznačily ani žádnou pasáž v rozsudku Tribunálu z roku 2013, která by mohla založit legitimní očekávání, že Rada nemůže na základě legálních kritérií a postupů a přiměřených důkazů činit další kroky, které mohou vést k opětovnému zařazení účastnic řízení. Uvedený argument proto musí být zamítnut jako zjevně nepodložený.

79 – Rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Afrasiabi a další, C-72/11, EU:C:2011:874, bod 44.

80 – Soudní dvůr zejména poznamenal, že různá ustanovení aktů, které stanoví opatření, kterými se zmrazuje majetek, jsou v kontextu íránského programu šíření jaderných zbraní formulována obecně bez odkazu na *jednání předcházející rozhodnutí* o zmrazení finančních prostředků (v tomto směru viz Kala Naft, bod 85).

81 – Rozsudek ze dne 14. října 2009, Bank Melli Iran v. Rada, T-390/08, EU:T:2009:401, bod 111.

82 – Rozsudek ze dne 14. října 2009, Bank Melli Iran v. Rada, T-390/08, EU:T:2009:401, bod 68, citovaný generálním advokátem Botem v jeho stanovisku ve věci Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:470, bod 106.

83 – Viz bod 192 napadeného rozsudku, v němž Tribunál odkazuje na bod 77 rozsudku ze dne 14. října 2010, Nuova Agricast and Cofra v. Komise, C-67/09 P, EU:C:2010:607.

117. Účastnice řízení rovněž tvrdí, že Rada protiprávně zachovala kritéria odkazující na dřívější jednání nebo skutkové okolnosti nebo okolnosti existující před přijetím uvedených kritérií nebo které ani Radě v danou dobu ani nebyly známy. Nespecifikují právní zásadu nebo ustanovení Smlouvy, na které se v tomto ohledu odvolávají, ale tvrdí, že to, co Rada učinila, poskytlo uvedeným kritériím „zpětné“ účinky.

118. Zprvce omezující opatření mají preventivní povahu. Rada, jednající ve svém postavení unijního normotvůrce, může v rámci své široké posuzovací pravomoci stanovit kritéria, na základě nichž mají být uplatněna omezující opatření různých druhů. Jejich povaha a obsah budou závislé na sledovaných cílech.

119. Opatření, jejichž cílem je zamezit rizikům spojeným s íránským programem šíření jaderných zbraní, ze své povahy představují *reakci* na situaci existující v uvedeném státě, založenou na určitých obecných či zvláštních znalostech. Proto například pokud má Rada za to, že porušení ustanovení rezolucí Rady bezpečnosti jsou nebo pravděpodobně budou v budoucnu pro takový program prospěšná, může legitimně stanovit kritérium odkazující na taková porušení. Omezující opatření, která mají zamezit riziku mezinárodního terorismu, jsou dalším příkladem téhož fenoménu⁸⁴. Jsou ze své povahy založena na vnitrostátních rozhodnutích týkajících se dřívějšího jednání osob nebo skupin, které představuje takové riziko⁸⁵.

120. Zadruhé z toho nevyhnutelně vyplývá, že uvedená kritéria působí ze své povahy *do budoucnosti*. Mají být používána přiměřeně na budoucí jednání nebo budoucí situaci.

121. Rada se proto může rozhodnout stanovit kritéria, která všeobecně odkazují na kategorie skutečností, které předcházely přijetí uvedených kritérií. Skutečnosti vztahující se k jednotlivému zařazení se však může dozvědět pouze později. Při formulování svých kritérií může Rada samozřejmě chtít odkázat na skutečnosti nebo okolnosti, které byly podnětem pro přijetí uvedených kritérií z důvodu prokázaných rizik, které v té době představovaly.

122. Tvzení účastnic řízení vede k paradoxnímu závěru, že Rada by měla poskytnout bezpodmínečnou imunitu osobám a subjektům, o nichž bylo s ohledem na cíle sledované unijním normotvůrcem *známo*, že *představují uznaná rizika* nebo skutečně *představovaly taková rizika*, přestože to v době přijetí kritérií pro zařazení nebylo známo. V důsledku toho by se unijní normotvůrce mohl zaměřit pouze na osoby a subjekty, o nichž s ohledem na uvedené legitimní cíle *nebylo známo*, že představují taková rizika nebo které dokonce *nepředstavovaly taková rizika* v době, kdy byla přijata kritéria pro zařazení.

123. Podle tvzení účastnic řízení by tedy Rada byla povinna (například) stanovit, že určitý subjekt aktivně podporoval program šíření jaderných zbraní poté, co bylo formulováno příslušné kritérium; nebo stanovit, že určitý subjekt byl vytvořen, nabyt nebo začal být účinně ovládán subjektem, na který se vztahují omezující, až po uvedeném datu.

124. V rámci prvního příkladu by byla Rada schopna „aktivovat“ relevantní kritérium, pouze pokud by mohla prokázat, že omezující opatření nezabránila riziku, které měla zastavit. V rámci druhého příkladu by Rada čelila složité důkazní situaci, která by se vzhledem k systematickému odpírání spolupráce s mezinárodním společenstvím ze strany íránských orgánů ukázala být ve většině případů v praxi nepřekonatelná.

125. To by samozřejmě zbavilo omezující opatření jejich účinnosti a prakticky by zbavilo pravomoci svěřené Unii autory Smluv v člancích 29 SEU a 215 SFEU podstaty.

84 – Uvedená opatření jsou uložena na základě Společného postoje Rady 2001/931/SZBP ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu (Úř. věst. 2001, L 344, s. 93; Zvl. vyd. 18/01, s. 217), ve znění změn.

85 – V tomto směru viz mé stanovisko ve věci Rada v. LTTE, C-599/14 P, EU:C:2016:723, bod 77 a násl. a zejména bod 79.

126. Z žádného ustanovení Smlouvy nebo obecné zásady unijního práva nevyplývá (natož aby bylo vyžadováno), že pravomoc svěřená Radě na základě uvedených ustanovení má být takto drakonicky omezena.

127. Již jsem dospěla k závěru, že omezující opatření nepředstavují trestní sankci ani nemají jiný trestněprávní aspekt⁸⁶. Z toho vyplývá, že se v tomto kontextu neuplatní obecná zásada *nulla poena sine lege*⁸⁷. Totéž platí o zásadě zákazu zpětné účinnosti trestněprávního předpisu⁸⁸.

128. Z toho vyplývá, že přestože Tribunál neposuzoval argument účastnic řízení s ohledem na obě dvě uvedené zásady, nedopustil se nesprávného právního posouzení, když uvedený argument v bodech 88 a 89 napadeného rozsudku zamítl.

129. Tribunál rovněž správně připomněl, že právo dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání svědčí každému jednotlivci, u kterého vyvolal unijní orgán podložené naděje na základě konkrétních ujištění, které mu poskytl. Nicméně pokud je obezřetný a informovaný hospodářský subjekt s to předvídat přijetí opatření Unie, které se může dotknout jeho zájmů, nemůže se této zásady dovolávat, je-li toto opatření přijato⁸⁹.

130. Ani skutečnost, že Tribunál ve svém rozsudku z roku 2013 zachoval účinky zrušených aktů, až do uplynutí lhůty pro podání kasačního opravného prostředku, ani skutečnost, že se Rada rozhodla neuplatnit své právo podat kasační opravný prostředek proti uvedenému rozsudku, nemohou založit legitimní očekávání, že se Rada následně zdrží úpravy obecných kritérií nebo že znovu zahrne názvy účastnic řízení na seznamy osob, na které se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek (ať už na základě existujících kritérií nebo upravených kritérií).

131. *A fortiori* je tomu tak vzhledem k tomu, že Tribunál v bodě 64 uvedeného výslovně rozsudku uvedl, že Rada jakožto normotvůrce byla oprávněna rozšířit případy, v nichž mohou být omezující opatření přijata.

132. Tribunál se tedy v napadeném rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení, když zamítl argument účastnic řízení týkající se legitimního očekávání.

Čtvrtá část – právo na účinnou soudní ochranu

133. Účastnice řízení tvrdí, že Tribunál měl rozhodnout, že Rada je nemohla v případě neexistence nových skutečností nebo nových objektivně odůvodněných důvodů opětovně zařadit. Skutečnost, že Tribunál takový výrok neučinil, porušila jejich právo na účinnou soudní ochranu podle článku 47 Listiny.

134. Zaprvé uvedený argument nebyl vznesen před Tribunálem a byl poprvé vznesen až v kasačním opravném prostředku. (Je pravda, že Tribunál uvedenou zásadu zmínil v bodě 172 napadeného rozsudku: nicméně učinil tak v reakci na právní námitku týkající se porušení práva na obhajobu). Argument, který účastnice řízení vznášejí v projednávaném řízení, je tak novou námitkou, která je v souladu s čl. 170 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora ve fázi kasačního opravného prostředku nepřípustná⁹⁰.

86 – Viz body 110 až 112 výše.

87 – Uvedená zásada, která je zakotvena v čl. 49 odst. 1 Listiny, je zvláštním projevem zásady právní jistoty v kontextu uplatňování trestních sankcí.

88 – Uvedená zásada je důsledkem zásady zakotvené v článku 49 Listiny, že trestné činy a tresty musí být stanoveny právním předpisem.

89 – Viz bod 191 napadeného rozsudku, který cituje rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Kahla Thüringen v. Komise, C-537/08 P, EU:C:2010:769, bod 63.

90 – Viz rovněž například rozsudek ze dne 21. září 2010, Švédsko a API v. Komise a Komise v. API, C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, EU:C:2010:541, body 125 a 126.

135. Zadruhé uvedený argument se, přestože je součástí námitky protiprávnosti, odvolává na okolnosti vztahující se k opětovnému zařazení z roku 2013. Nechápu, jak mohou uvedené okolnosti, které nastaly až po přijetí kritérií z roku 2013, ovlivnit legalitu uvedených opatření. Uvedený argument proto musí být zamítnut jako neúčinný.

136. Konečně, jak je zřejmé, účastnice řízení měly možnost napadnout své předchozí zařazení, a dokonce to i úspěšně učinily. Rozsudek Tribunálu z roku 2013 zrušil opatření, kterými se zmrazuje majetek, uložená Radou v roce 2010 ode dne 27. listopadu 2013, a tím je odstranil z unijního právního řádu se zpětnou účinností. Pokud si to účastnice řízení bývaly přály, toto zrušení uvedených opatření jim mohlo sloužit jako základ pro žalobu na náhradu údajně utrpěné škody.

137. Skutečnost, že se Rada rozhodla upravit kritéria pro zařazení a následně použila upravená kritéria na účastnice řízení, jejich postavení retroaktivně nemění. Tato skutečnost se tedy nijak nedotýká ani prospěchu, který uvedeným zrušením získaly, ani jejich práva na účinnou soudní ochranu.

138. Účastnice řízení se mohou v budoucnu stále účinně odvolávat na právo na účinnou soudní ochranu. Pokud uspějí v tomto řízení, bude obnovena jejich původní situace, a budou-li si to přát, budou moci domáhat se náhrady újmy, která jim byla údajně způsobena zrušenými opatřeními.

139. V tomto ohledu argument účastnic řízení odkazující na údajně „iluzorní“ možnosti získat uspokojivou náhradu postrádá význam. Podle ustálené judikatury poskytuje žaloba na náhradu škody přístup k soudu, ale nespadá do systému soudního přezkumu. Skutečnost, že žaloba nemusí být úspěšná, zejména v případech, kdy zrušení protiprávních omezujících opatření může samo o sobě představovat formu nápravy nemajetkové újmy, kterou dotčená osoba utrpěla⁹¹, neznamená, že je dotčenému jednotlivci odepřena účinná soudní ochrana⁹².

140. Konečně se zdá pravděpodobné, že nespokojenost účastnic řízení ve skutečnosti pramení ze skutečnosti, že (navzdory zrušení, o němž rozhodl Tribunál v rozsudku z roku 2013) se na ně nadále nepřetržitě (od roku 2010) vztahovala opatření, kterými se zmrazuje majetek. To je však důsledkem *kombinovaného účinku* dvou souborů omezujících opatření přijatých Radou (omezujících opatření, která byla projednávána ve věci, jež vedla k vydání rozsudku Tribunálu z roku 2013, a omezujících opatření dotčených v projednávané věci) a rozhodnutí Tribunálu v rozsudku z roku 2013 zachovat účinky zrušených opatření na základě čl. 264 odst. 2 SFEU⁹³.

141. Pokud by nebylo druhého uvedeného rozhodnutí, takto zrušená opatření by zanikla v den rozsudku v uvedené věci (16. září 2013). Z toho vyplývá, že skutečnost, že se na účastnice řízení nepřetržitě vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek, *nelze* přičítat kritériím z roku 2013. Co je důležité, účastnice řízení nikdy nenapadly legalitu uvedeného aspektu rozhodnutí Tribunálu. Tím je podle mého názoru vyvrácen argument účastnic řízení, že Rada porušila jejich právo na účinnou soudní ochranu.

Závěr ohledně druhé právní námitky

142. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby byla druhá právní námitka zamítnuta zčásti jako neopodstatněná a zčásti jako nepřipustná.

91 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 30. května 2017, *Safa Nicu Sepahan v. Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 49.

92 – Například viz rozsudek ve věci *Reynolds Tobacco a další v. Komise*, C-131/03 P, EU:C:2006:541, body 82 až 84.

93 – Viz body 80 až 83 rozsudku Tribunálu z roku 2013.

Třetí námitka: přijetí kritérií z roku 2013, které údajně zakládá zneužití pravomoci

143. V bodech 91 až 95 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že Rada přijetím kritérií z roku 2013 nezneužila své pravomoci.

144. Účastnice řízení tvrdí, že Rada neměla jiný skutečný důvod pro změnu kritérií pro zařazení než zaměření se přímo na účastnice řízení. Účastnice řízení zejména napadají výrok Tribunálu, že opětovné zavedení kritéria týkajícího se IRISL hned poté, co Tribunál ve svém rozsudku z roku 2013 konstatoval, že neexistuje žádný základ pro zařazení společnosti IRISL na seznam, bylo v souladu s cíli SZBP.

145. Podle ustálené judikatury je akt poškozen zneužitím pravomoci pouze tehdy, pokud se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů ukáže, že byl přijat za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou o ES pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu⁹⁴.

146. V projednávané věci je jasné, že cílem sledovaným Radou při přijetí kritérií z roku 2013 bylo *rozšířit* stávající kritéria pro zařazení za účelem *zahrnutí dalších kategorií* osob nebo subjektů v rámci sledování širšího cíle vyvinout tlak na Írán a donutit jej, aby ukončil jaderné činnosti, které představují riziko šíření jaderných zbraní, a vývoj nosičů jaderných zbraní. Uvedený cíl je zcela v souladu s širšími cíli Smlouvy o EU, které se týkají vztahů Unie s okolním světem a SZBP⁹⁵.

147. Skutečnost, že Rada upravila kritéria s obecnou působností za účelem poškození konkrétní skupiny subjektů s cílem účinnějšího uskutečnění uvedených cílů, tak není sama o sobě nezákonná.

148. Účastnice řízení nepředložily žádný důkaz, že výlučným nebo alespoň převládajícím cílem sledovaným Radou při přijetí kritérií z roku 2013 nebyly výše uvedené cíle.

149. Zda Rada dostatečně odůvodnila kritéria z roku 2013 a zda jsou způsobilá k uskutečnění sledovaného cíle, jsou samostatné otázky, které nemají žádný dopad na mé závěry ohledně údajného zneužití pravomoci⁹⁶.

150. Dospěla jsem k závěru, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že Rada nezneužila své pravomoci.

Čtvrtá námitka: přijetí kritérií z roku 2013 údajně porušilo právo účastnic řízení na obhajobu

151. V bodech 96 až 99 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že Rada přijetím kritérií z roku 2013 neporušila právo účastnic řízení na obhajobu.

152. Účastnice řízení tvrdí, že vzhledem k tomu že kritérium týkající se IRISL výslovně jmenovalo společnost IRISL, a jednalo se tedy o kritérium *ad hominem*, které se přímo týká společnosti IRISL, byla Rada povinna je informovat o zamýšlených úpravách. Tribunál se tím, že toto nekonstatoval, dopustil nesprávného právního posouzení.

153. Článek 41 odst. 2 písm. a) Listiny stanoví, že každý má právo být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout. Je tedy jasné, že se uvedené ustanovení týká pouze individuálních opatření.

94 – Rozsudek ze dne 15. května 2008, Španělsko v. Rada, C-442/04, EU:C:2008:276, bod 49 a citovaná judikatura.

95 – Viz body 67 a 68 výše.

96 – Uvedené otázky jsem posuzovala v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku (viz bod 72 a násl.).

154. Soudní dvůr konstatoval, že judikaturu týkající se práva být vyslechnut nelze rozšiřovat na kontext legislativního postupu vedoucího k přijetí normativních opatření nebo opatření s obecnou působností, která zahrnují rozhodnutí hospodářské politiky a která se vztahují na všechny dotčené hospodářské subjekty⁹⁷. V případě aktů s obecnou působností, které stanoví individuální opatření, kterými se zmrazuje majetek, jakožto součást SZBP (a které jsou proto akty s dvojitou povahou, kdy zatímco se jedná o akty s obecnou působností, bezprostředně a osobně se dotýkají osob dotčených uvedenými opatřeními)⁹⁸, však Soudní dvůr konstatoval, že se plně uplatní právo osoby dotčené opatřeními, kterými se zmrazuje majetek, být vyslechnut, takže jí musí být poskytnuta příležitost se účinně vyjádřit ke skutečnostem, které proti ní svědčí⁹⁹.

155. Je nesporné, že 10 společností není individuálně dotčeno kritériem týkajícím se IRISL. Kritéria z roku 2013 jsou akty s obecnou působností použitelné na kategorii osob a subjektů definovaných objektivně a abstraktně, což je skutečnost, kterou účastnice řízení nerozpoukají.

156. Přestože je společnost IRISL výslovně jmenována v dotčených opatřeních, nejsem přesvědčena, že může úspěšně prokázat, že se jí bezprostředně a osobně dotýkají, a to i proto, že společnost IRISL nepředkládá žádný konkrétní argument, aby prokázala, jakým způsobem uvedená opatření ovlivňují její situaci.

157. I pokud by tak úspěšně učinila, nepomohlo by to její věci, jelikož její námitka protiprávnosti by pak musela být zamítnuta jako nepřijatelný pokus obejít lhůty stanovené v čl. 263 odst. 6 SFEU¹⁰⁰.

158. Pokud by Tribunál opomenul projednat tuto poslední možnost, neovlivnila by taková vada výsledek věci, a nevedla by tedy ke zrušení napadeného rozsudku. Proto navrhuji, aby Soudní dvůr zamítl čtvrtou právní námitku jako nepřijatelnou, nebo v každém případě neopodstatněnou.

Pátá námitka: přijetí kritérií z roku 2013 údajně nepřiměřeně zasáhlo do základních práv účastnic řízení

159. V bodech 100 až 105 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že kritéria z roku 2013 nepředstavovala nepřiměřený zásah do základních práv účastnic řízení.

160. Účastnice řízení patrně tvrdí, že jelikož kritéria z roku 2013 nepředpokládají existenci spojitosti mezi osobami, které mají být zařazeny, a programem šíření jaderných zbraní, jsou nepřiměřená. Vzhledem k tomu, že uvedená kritéria způsobila účastnicím řízení závažnou újmu na jejich pověsti a podnikání, zakládají nepřiměřené omezení jejich základních práv.

161. V kontextu omezujících opatření umožňuje čl. 52 odst. 1 Listiny omezení výkonu práv zakotvených v Listině za podmínky, že dotčené omezení respektuje podstatu dotčeného základního práva a při dodržení zásady proporcionality, pokud je nezbytné a skutečně odpovídá cílům obecného zájmu, které uznává Unie¹⁰¹.

97 – Rozsudek ze dne 14. října 1999, Atlanta v. Evropské společenství, C-104/97 P, EU:C:1999:498, body 34 až 38.

98 – Viz rozsudek ze dne 23. dubna 2013, Gbagbo a další v. Rada, C-478/11 P až C-482/11 P, EU:C:2013:258, bod 56.

99 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 3. září 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 336.

100 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 16. dubna 2015, TMK Europe, C-143/14, EU:C:2015:236, bod 18. Podle ustálené judikatury článek 277 SFEU vyjadřuje obecnou zásadu, která každému účastníkovi řízení pro účely dosažení zrušení rozhodnutí, zaměřeného na něj, poskytuje právo incidenčně napadnout platnost aktů, které jsou právním základem takového rozhodnutí, pokud uvedený účastník *nebyl oprávněn* podat žalobu přímo napadající uvedené akty podle čl. 263 odst. 4 SFEU (rozsudek ze dne 6. března 1979, Simmenthal v. Komise, 92/78, EU:C:1979:53, bod 39). Vzhledem k tomu, že společnost IRISL podala svůj návrh na zrušení k Tribunálu dne 7. února 2014, tj. tři měsíce a 26 dnů poté, co byla kritéria z roku 2013 zveřejněna v Úředním věstníku, uplynula by jí již lhůta k napadnutí těchto kritérií v uvedeném návrhu.

101 – V tomto směru viz Kala Naft, bod 69.

162. V projednávané věci účastnice řízení přesně neoznačily základní právo, na něž se odvolávají, a nespécifikovaly, jakým způsobem byla uvedená práva údajně omezena, anebo jinak porušena.

163. Jediným dostatečně přesným tvrzením se zdá být tvrzení, kterým účastnice řízení konkrétně napadají výroky Tribunálu v tom smyslu, že dotčená kritéria se liší od kritéria, jež se týká podpory programu šíření jaderných zbraní, a tedy neukládají Radě povinnost prokázat spojitost mezi činnostmi osoby či subjektu, na které se vztahují opatření, kterými se zmrazuje majetek, a šířením jaderných zbraní¹⁰².

164. Již jsem dospěla k závěru, že v zásadě není zjevně nepřiměřené, aby Rada stanovila kritéria s odvoláním na objektivní okolnosti nebo skutečnosti spíše než individuální jednání osob a subjektů, na které se mají vztahovat opatření, kterými se zmrazuje majetek¹⁰³.

165. Bude-li se mnou Soudní dvůr souhlasit, že uvedená kritéria jsou přiměřená sledovaným cílům, nenásvědčuje nic v materiálech předložených Soudnímu dvoru, že by mohla být uvedenými kritérii nepřiměřeně dotčena základní práva účastnic řízení.

166. Právě proto, že kritéria z roku 2013 *nepředpokládají* jakékoliv osobní přímé nebo nepřímé zapojení účastnic řízení do šíření jaderných zbraní, pravděpodobně nebudou osobně spojena s chováním představujícím riziko mezinárodnímu míru a bezpečnosti. V důsledku toho jakákoliv nedůvěra ve vztahu k účastnicím řízení, a tedy újma na dobré pověsti bude pravděpodobně menší než v případě jednotlivců nebo subjektů jasně označených za podporovatele uvedeného programu. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr již v zásadě uznal, že újma na dobré pověsti a omezení svobodného výkonu hospodářské činnosti a práva vlastnit majetek takových osob a subjektů způsobené opatřeními, kterými se zmrazuje majetek, nejsou nepřiměřené sledovaným cílům, nemohou účastnice řízení se svým argumentem uspět¹⁰⁴.

167. Ve zbývajících částech zastávám názor, že argument účastnic řízení nesplňuje požadovanou míru dostatečné jasnosti a odůvodnění, vyžadovanou judikaturou¹⁰⁵.

168. Proto navrhuji, aby Soudní dvůr zamítl pátou právní námitku jako nepřípustnou nebo v každém případě neopodstatněnou.

Závěr týkající se prvního důvodu kasačního opravného prostředku

169. S ohledem na uvedené úvahy navrhuji, aby bylo prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vyhověno v rozsahu, v jakém jde o kritérium týkající se IRISL. Tribunál se tím, že takto nerozhodl, dopustil nesprávného právního posouzení. Zbývajících část prvního důvodu kasačního opravného prostředku by měl být zamítnut.

170. V důsledku toho by Soudní dvůr měl i) zrušit rozsudek Tribunálu ze dne 17. února 2017 ve spojených věcech T-14/14 a T-87/14 v tomto ohledu, ii) prohlásit kritérium týkající se IRISL za neplatné a iii) zrušit opětovné zařazení z roku 2013 v rozsahu, v jakém se zakládalo na uvedeném kritériu.

102 – Viz body 101 a 102 napadeného rozsudku.

103 – Pro obecné úvahy v tomto ohledu viz bod 71 a násl. výše. Bod 78 výše tuto otázku posuzuje konkrétněji s ohledem na první uvedené kritérium, zatímco body 82 a 83 výše s ohledem na naposledy uvedené kritérium.

104 – Ohledně pověsti viz rozsudek ze dne 7. dubna 2016, Central Bank of Iran v. Rada, C-266/15 P, EU:C:2016:208, body 53 a 54, a ohledně hospodářské činnosti rozsudek ze dne 12. května 2016, Bank of Industry and Mine v. Rada, C-358/15 P, nezveřejněný, EU:C:2016:338, body 55 až 57.

105 – Viz bod 50 výše.

Druhý důvod kasačního opravného prostředku: zrušení opětovného zařazení z roku 2013

První námitka: zjevně nesprávná posouzení spočívající ve výroku, že byla splněna kritéria týkající se zařazení

171. Po podrobném přezkoumání (bodů 109 až 165 napadeného rozsudku) Tribunál konstatoval, že se Rada nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když přijetím opětovného zařazení z roku 2013 zahrнула názvy účastnic řízení na sporné seznamy.

172. V rámci první právní námitky účastnice řízení tvrdí, že je Rada opětovným zařazením z roku 2013 podrobila opatřením, kterými se zmrazuje majetek, aniž ověřila, zda byly zapojeny do programu šíření jaderných zbraní nebo zda samy v uvedeném programu představovaly „současnou a budoucí nit“. Účastnice řízení odmítají, že by byly jakkoliv spojeny s uvedeným programem, a kritizují Tribunál za to, že se v rámci svých skutkových posouzení dopustil několika chyb. V tomto ohledu účastnice řízení tvrdí, že Tribunál nesprávně posoudil důkazní hodnotu svědeckých výpovědí, které doplňovaly jejich žalobu před uvedeným soudem. Dodávají, že opětovné zařazení společnosti IRISL bylo protiprávní, jelikož se v případě neexistence jakýchkoli nových skutečností zakládá na stejných skutečnostech, jako jsou ty, o které se Rada opírala při zařazení účastnic řízení v roce 2010. Jednání připisované společnosti IRISL nebylo dostatečně aktuální, aby podepřelo její zařazení.

173. Žádný z těchto argumentů mě nepřesvědčil.

174. Zprvce Soudní dvůr v kontextu kritéria „být vlastněný nebo ovládaný“ konstatoval, že přijetí opatření, kterým se zmrazuje majetek, „nemusí být odůvodněno skutečností, že se vlastněný nebo ovládaný subjekt *sám podílí* na [šíření jaderných zbraní]“, a tedy z uvedeného kritéria vyplývá, že Rada může „zmrazit finanční prostředky takového subjektu *bez ověření* toho, zda se tento subjekt sám podílí na šíření jaderných zbraní“¹⁰⁶.

175. Citovaná judikatura je snadno přenositelná na jiná kritéria založená na objektivních okolnostech spíše než na individuálním jednání osob nebo subjektů, na něž se vztahují omezující opatření. Z toho vyplývá, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení.

176. Zadruhé v rozsahu v jakém účastnice řízení zejména tvrdí, že nikdy nepodporovaly program šíření jaderných zbraní, se ve skutečnosti domáhají přezkoumání skutkových okolností, aniž tvrdí, že Tribunál zkreslil jemu předložené důkazy.

177. Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že Tribunál je jako jediný příslušný ke zjištění skutkového stavu, kromě případu, kdy věcná nesprávnost jeho zjištění vyplývá z písemností ve spise, které mu byly předloženy, a k posouzení tohoto skutkového stavu. Posouzení skutkového stavu, kromě případu, kdy soud zkreslil jemu předložené důkazy, tedy nepředstavuje právní otázku, která by jako taková podléhala přezkumu Soudního dvora¹⁰⁷. Uvedený argument musí být proto zamítnut jako nepřipustný.

178. Zatřetí pokud účastnice řízení nesouhlasí s výroky Tribunálu ohledně důkazní hodnoty výpovědí některých svědků, z judikatury Soudního dvora jasně vyplývá, že údajné nedodržení pravidel použitelných v oblasti dokazování představuje právní otázku, která je přípustná ve fázi kasačního opravného prostředku¹⁰⁸.

106 – Viz Melli Bank, body 40 a 41 (kurzivou zvýraznila autorka stanoviska).

107 – Viz rozsudek ze dne 5. března 2015, Ezz a další v. Rada, C-220/14 P, EU:C:2015:147, bod 77.

108 – Viz mimo jiné rozsudek ve věci Bertelsmann a Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, bod 44 a citovaná judikatura.

179. Tribunál zohlednil skutečnost, že uvedené výpovědi byly učiněny jednotlivci zaměstnanými společnostmi IRISL v manažerských funkcích. Konstatoval, že důkazy uvedených osob je proto třeba přirovnat k vlastním vyjádřením společnosti IRISL, zejména s přihlédnutím k tomu, že uvedená vyjádření byla učiněna na základě žádosti společnosti IRISL v souvislosti s její žalobou před uvedeným soudem a adresována za tímto účelem Tribunálu.

180. Tribunál tím správně uplatnil judikaturu vyžadující, aby byla ověřena hodnověrnost a pravdivost informací obsažených v dokumentu zohledněním zejména původu dokumentu, okolností jeho vyhotovení, toho, komu je dokument určen, a je třeba klást si otázku, zda se uvedený dokument vzhledem ke svému obsahu jeví jako rozumný a důvěryhodný¹⁰⁹. Argument účastnic řízení musí být proto zamítnut jako neopodstatněný.

181. Začtvrté účastnice řízení správně podotýkají, že důvody opětovného zařazení z roku 2013 se zdají být v podstatě identické jako důvody, na které se Rada odvolávala při zařazení účastnic řízení v roce 2010.

182. Uvedená skutečnost je však bezvýznamná. Nevybavuji si žádné ustanovení nebo zásadu unijního práva, která by ze zásady bránila Radě v tom, aby se při rozhodnutí zachovat omezující opatření odvolávala na téže skutečnosti jako ty, na které se odvolávala pro účely původního zařazení. Rada není povinná uvádět nové skutečnosti, dokud skutečnosti, o které se opírá původní zařazení, jsou relevantní a dostačující pro ponechání dotčeného účastníka na seznamu¹¹⁰.

183. Omezující opatření, která Rada používá k řešení rizika mezinárodního terorismu nebo zvláštních situací v různých třetích zemích, obecně podléhají pravidelnému přezkumu. Pokud by se Rada nemohla nikdy dále odvolávat na stejné skutečnosti jako dříve za účelem zachování zařazení, bylo by jí v mnoha případech bráněno v pokračování zařazení dotčených osob a subjektů.

184. Zda bylo zařazení z roku 2013 legální, záleží na tom, zda byly skutečnosti, na něž se Rada odvolávala pro účely uvedeného zařazení, dostatečným způsobem prokázány a zda splňují objektivní kritéria stanovená v kritériích z roku 2013.

185. Tribunál se proto nedopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že samotná definice kritéria porušení rezolucí Rady bezpečnosti předpokládá, že opětovné zařazení muselo být nutně založeno na jednání, které nastalo před datem uvedeného opětovného zařazení¹¹¹. Tribunál se nedopustil nesprávného právního posouzení, ani když posuzoval, zaprvé zda společnost IRISL skutečně porušila rezoluce Rady bezpečnosti 1747 (2007)¹¹² a zadruhé zda jsou ostatní účastnice řízení vlastněny nebo ovládány společnostmi IRISL, jednají jejím jménem nebo jí poskytují důležité služby¹¹³.

186. Zapáté se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval, že pro účely opětovného zařazení z roku 2013 se Rada mohla odvolávat na události, které se udály o čtyři roky dříve, tj. v roce 2009, jelikož jsou dostatečně aktuální¹¹⁴.

187. Dospěla jsem k závěru, že první právní námitka by měla být zamítnuta.

109 – Viz rozsudek ze dne 26. září 2013, *Centrotherm Systemtechnik v. OHIM a centrotherm Clean Solutions*, C-610/11 P, EU:C:2013:593, bod 39.

110 – V závislosti na konkrétních okolnostech případu může být Rada někdy, ale nikoliv nutně vždy, povinná uvést nové důkazy. V tomto směru viz rozsudek ze dne 26. červenec 2017, *Rada v. LTTE*, C-599/14 P, EU:C:2017:583, body 52 až 54.

111 – Viz bod 117 napadeného rozsudku.

112 – Viz body 116 až 132 napadeného rozsudku.

113 – Viz body 135 až 164 napadeného rozsudku.

114 – Viz bod 117 napadeného rozsudku. V tomto směru viz rozsudek ze dne 18. července 2013, *Komise a další v. Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 156.

Druhá námitka: porušení práva na obhajobu účastnic řízení při postupu použitého j jejich opětovnému zařazení

188. V bodech 166 až 181 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že Rada v řízení předcházejícím přijetí opětovného zařazení z roku 2013 neporušila právo účastnic řízení na obhajobu.

189. Účastnice řízení ve své druhé právní námitce tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když nekonstatoval, že Rada porušila jejich právo být vyslechnut před tím, než přijala opětovné zařazení z roku 2013. Rada pochopitelně nemohla zohlednit žádnou z jejich připomínek, jelikož se rozhodla opětovně zařadit společnost IRISL dlouho před tím, než přijala kritéria z roku 2013 a před tím, než obdržela připomínky společnosti IRISL k dopisu Rady informujícímu společnost IRISL o záměru Rady zařadit ji opětovně na seznam. Rada rovněž přijala opětovné zařazení z roku 2013 před tím, než odpověděla na připomínky účastnic řízení a předtím, než jim poskytla dokumenty odůvodňující uvedená opatření.

190. Zprvce relevantním okamžikem pro posouzení, zda Rada dodržela právo účastnic řízení být vyslechnut, je datum přijetí opětovného zařazení z roku 2013. Argument účastníků řízení, který se odvolává na hypotetický okamžik, kdy se Rada údajně „rozhodla“ přijmout kritéria z roku 2013 a opětovné zařazení z roku 2013, je založen na nepodložených tvrzeních a jako takový musí být zamítnut.

191. Zadruhé z judikatury vyplývá, že Rada musí v případě, kdy přijímá akt, kterým zavádí omezující opatření vůči osobě nebo subjektu, sdělit důvody, na nichž jsou tato opatření založena, a to buď v okamžiku přijetí uvedeného opatření, nebo alespoň co možná nejdříve po jeho přijetí, aby tyto osoby nebo subjekty mohly využít svého práva tato opatření napadnout¹¹⁵. Zejména Rada musí v rámci přijímání rozhodnutí, kterým se jméno osoby nebo subjektu ponechává na seznamu osob nebo subjektů, na které se tato opatření vztahují, respektovat právo této osoby nebo subjektu být předem vyslechnut, pokud vůči nim v rozhodnutí o ponechání jejich jména na seznamu přihlíží k novým skutečnostem, tedy ke skutečnostem, které nebyly uvedeny v původním rozhodnutí o zařazení jejich jména na tento seznam¹¹⁶.

192. Tribunál posouzením obsahu korespondence mezi Radou a účastnicemi řízení zjistil, že se Rada odvolávala v podstatě na stejné důvody, jako jsou důvody, které byly účastnicím řízení sděleny v souvislosti s jejich původním zařazením na seznam v roce 2010 a že toto sdělení splňovalo veškeré požadavky vycházející z judikatury předcházející přijetí opětovného zařazení z roku 2013¹¹⁷.

193. Konečně na rozdíl od tvrzení účastnic řízení není Rada povinna před přijetím opatření, kterými se zmrazuje majetek, odpovědět na připomínky zúčastněné osoby k dopisu Rady informujícímu uvedenou osobu o záměru Rady zařadit ji na seznam a sdělujícímu navrhované důvody zařazení na seznam.

194. Dospěla jsem k závěru, že druhá právní námitka by měla být zamítnuta.

115 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2011, Bank Mellat v. Rada, C-548/09 P, EU:C:2011:735, bod 47 a citovanou judikaturu.

116 – Viz rozsudek ze dne 18. června 2015, Ipatau v. Rada, C-535/14 P, EU:C:2015:407, bod 26. Přestože se citovaná judikatura týká zachování omezujících opatření spíše než *původního zařazení*, je v projednávané věci relevantní: Rada opětovným zařazením z roku 2013 zachovala dříve existující omezující opatření, přestože tak ve vztahu ke třem účastnicím řízení (IRISL, Irano Misor Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co.) učinila na základě nového kritéria.

117 – Viz body 170 až 180 napadeného rozsudku.

Třetí námitka: porušení zásad překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání a zásady *ne bis in idem*, jakož i práva na účinnou soudní ochranu

195. V bodech 183 až 199 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že Rada přijetím opětovného zařazení z roku 2013 neporušila zásady překážky věci pravomocně rozsouzené, právní jistoty, ochrany legitimního očekávání ani zásadu *ne bis in idem*, ani právo účastnic řízení na účinnou soudní ochranu.

196. Na podporu této právní námitky uvádějí účastnice řízení pouze jeden argument. Tvrdí, že Rada tím, že se pro účely opětovného zařazení z roku 2013 odvolávala na stejné skutečnosti jako ty, které jí sloužily jako základ pro zařazení z roku 2010 a byly zrušeny v rozsudku Tribunálu z roku 2013, jednala v rozporu s uvedenými zásadami.

197. Rada se při zařazení účastnic řízení na seznam z roku 2010 i při jejich opětovném zařazení z roku 2013 skutečně odvolávala na též skutkový základ. Kromě toho zatímco společnosti IRISL, Irano Misor Shipping Co. a Rahbaran Omid Darya Ship Management Co. byly zařazeny na seznam na základě nově zavedených kritérií, ostatní účastnice řízení byly zařazeny podruhé na základě stejného kritéria jako v roce 2010¹¹⁸.

198. Již výše v tomto stanovisku jsem dospěla k závěru, že zásada *ne bis in idem* se v kontextu omezujících opatření nepoužije¹¹⁹. Rovněž jsem dospěla k závěru, že zásada překážky věci pravomocně rozsouzené nebrání Radě v tom, aby se v dotčeném případě odvolávala na stejná kritéria¹²⁰, a že z povahy kritérií pro použití opatření, kterými se zmrazuje majetek, vyplývá, že mohou odkazovat na minulé jednání nebo situaci¹²¹.

199. Pro úplnost dodávám, že v souladu se zásadou *tempus regit actum* sestává soudní přezkum zákonnosti opětovného zařazení z roku 2013 prováděný unijními soudy z ověření, zda skutečnosti, na které se Rada odvolává, ke dni 26. listopadu 2013 právně dostačujícím způsobem odůvodňují přijetí opětovného zařazení z roku 2013¹²².

200. Skutečnost, že se Rada neúspěšně odvolávala na určité skutečnosti pro účely zařazení z roku 2010 dne 26. července 2010, jí sama o sobě nebrání v tom, aby se legálně odvolávala na téže skutečnosti dne 26. listopadu 2013 s cílem opětovného zařazení účastnic řízení na seznam na základě kritérií z roku 2013.

201. Z povahy opatření přijatých v kontextu SZBP rovněž vyplývá, že podléhají pravidelnému přezkumu a mohou být používána opakovaně v následujících obdobích. Je tomu tak zejména v případě, kdy se navzdory dřívějšímu uplatnění omezujících opatření *nezměnila* geopolitická situace, nebo kdy se někdy po chvilkovém zlepšení vyvine směrem, který je v rozporu se sledovanými cíli.

202. V první uvedené situaci musí mít Rada možnost *pokračovat* v uplatňování nutných opatření, i když se situace nezměnila, za předpokladu, že skutečnosti, které jsou základem zachování omezujících opatření, i nadále odůvodňují jejich použití v době jejich přijetí¹²³, zejména za předpokladu, že uvedené skutečnosti jsou stále dostatečně aktuální¹²⁴. V druhé uvedené situaci musí být Rada schopna obnovit kritéria a opatření, kterými se zmrazuje majetek, která byla zrušena, nebo dočasně pozastavena, bez ohledu na to, zda se v mezidobí vyvinula osobní situace subjektů.

118 – Viz poznámka pod čarou 78 výše.

119 – Viz bod 107 a násl. výše.

120 – Viz bod 93 a násl. výše.

121 – Viz body 117 až 128 výše.

122 – Ohledně standardu soudního přezkumu hmotněprávní zákonnosti v tomto ohledu viz rozsudek ze dne 18. července 2013, Komise a další v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119.

123 – Viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Al-Aqsa v. Rada a Nizozemské království v. Al-Aqsa, C-539/10 P a C-550/10 P, EU:C:2012:711, bod 82.

124 – Viz judikatura citovaná v poznámce pod čarou 114 výše.

203. V projednávané věci bylo účelem opětovného zařazení z roku 2013 pokračování ve vyvíjení tlaku na Írán, a dokonce zvyšování takového tlaku právě proto, že dosud uplatňovaná opatření se ukázala jako neúčinná.

204. Pokud by Rada nebyla schopna pokračovat v uplatňování opatření, kterými se zmrazuje majetek, na osoby nebo subjekty již zařazené na seznamu, ledaže se zásadně zhoršila právní nebo skutková situace dotčených osob nebo subjektů, nebo ledaže se Rada dozvěděla o novém důkazu, byly by tím svévolně a neodůvodněně omezeny její pravomoci.

205. Zařazení z roku 2010 bylo zrušeno kvůli formálním vadám¹²⁵. V tomto kontextu nepředstavuje rozsudek Tribunálu z roku 2013 vykládaný s ohledem jak na zásadu překážky věci pravomocně rozsouzené, tak na článek 266 SFEU, sám o sobě překážku opětovného zařazení¹²⁶. Jak Tribunál správně konstatoval, zrušení aktu pro formální nebo procesní vady se nijak nedotýká práva orgánu, který je autorem tohoto aktu, přijmout nový akt na základě stejných skutkových a právních okolností, jako jsou ty, z nichž vycházel zrušený akt, za předpokladu, že při této příležitosti dodrží formální a procesní pravidla, jejichž porušení bylo sankcionováno, a že bude náležitě respektováno legitimní očekávání dotčených osob¹²⁷. Rozhodnutí o opětovném zařazení přijaté na základě totožných důvodů, jako byly důvody uvedené při prvním zařazení dotčených subjektů, tedy může být dostatečné pro zdůvodnění uvedeného zařazení, pokud důkazy předložené Radou uvedené důvody prokazují právně dostačujícím způsobem¹²⁸.

206. Výše v tomto stanovisku jsem dospěla k závěru, že skutečnost, že opětovné zařazení na seznam může vést k obnovení opatření, kterými se zmrazuje majetek, navzdory zrušení dříve přijatých opatření, se sama o sobě nedotýká práv účastnic řízení na účinnou soudní ochranu¹²⁹.

207. Obdobně nic nebrání Radě v tom, aby po úplném přezkumu provedeném k uvedenému pozdějšímu datu dospěla k názoru, že totožné skutečnosti splňují jiné kritérium než kritérium, na něž se Rada dříve odvolávala, a které tedy znovu odůvodňují uplatnění opatření, kterými se zmrazuje majetek, na tomto novém základě¹³⁰. V tomto ohledu připomínám, že stačí alespoň, že jeden z uváděných důvodů, který sám o sobě postačuje k odůvodnění tohoto rozhodnutí, je podložený¹³¹.

208. Proto jsem dospěla k závěru, že se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když konstatoval výše uvedené v bodě 189 napadeného rozsudku. Účastnice řízení proto nemohou uspět se svým argumentem, že je opětovné zařazení z roku 2013 protiprávní, protože bylo přijato na základě stejných kritérií nebo stejných skutkových a právních okolností jako zařazení z roku 2010.

125 – Viz mé posouzení účinků rozsudku Tribunálu z roku 2013 v bodech 103 až 106 výše. Tato situace se podstatně liší od situace posuzované generální advokátem E. Tančevem v jeho stanovisku ve věci *National Iranian Tanker Company v. Rada*, C-600/16 P, EU:C:2018:227, body 96 až 102.

126 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 3. září 2008, *Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise*, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 374.

127 – V tomto směru viz rozsudek ze dne 23. října 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada*, T-256/07, EU:T:2008:461, bod 75, který nebyl napaden kasačním opravným prostředkem), v němž Tribunál odkázal na svá zjištění v bodě 65 rozsudku ze dne 12. prosince 2006, *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. Rada*, T-228/02, EU:T:2006:384, kterým Tribunál zrušil předchozí zařazení dotčeného subjektu na seznam.

128 – Viz rozsudek ze dne 13. listopadu 2014, *Hamcho a Hamcho International v. Rada*, T-43/12, nezveřejněný, EU:T:2014:946, bod 108, nenapadený kasačním opravným prostředkem a ze dne 26. října 2016, *Hamcho a Hamcho International v. Rada*, T-153/15, EU:T:2016:630, bod 66, nenapadený kasačním opravným prostředkem.

129 – Viz body 140 a 141 výše.

130 – Obdobně viz rozsudek ze dne 6. března 2003, *Interporc v. Komise*, C-41/00 P, EU:C:2003:125, bod 31. To vyplývá ze skutečnosti, že zrušený akt je odstraněn z právního řádu a autor uvedeného aktu je uveden do výchozí situace s cílem přijmout náhradní akt.

131 – Viz rozsudek ze dne 18. července 2013, *Komise a další v. Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 119. Viz rovněž rozsudek ze dne 14. března 2017, *Bank Tejarat v. Rada*, T-346/15, nezveřejněný, EU:T:2017:164, bod 38.

209. Ostatní argumenty účastnic řízení jsou abstraktní důvody kasačního opravného prostředku, a nesplňují tedy požadavky přípustnosti¹³². Proto jsem dospěla k závěru, že třetí právní námitka by měla být zamítnuta.

Čtvrtá námitka: porušení zásady proporcionality

210. Účastnice řízení na podporu své čtvrté právní námitky, která se týká údajného porušení zásady proporcionality, tvrdí, že Tribunál neposuzoval, zda bylo jejich zařazení na seznam přiměřené sledovaným cílům. Účastnice řízení tvrdí, že jejich zařazení na seznam je nepřiměřené, jelikož se nezakládá na jakémkoli jednání, které se vztahuje k programu šíření jaderných zbraní nebo na jakékoliv spojitosti s íránskou vládou. Z těchto důvodů rovněž zřejmě tvrdí, že Tribunál v bodě 209 napadeného rozsudku nesprávně konstatoval, že dopad na jejich dobrou pověst a podnikání není nepřiměřený.

211. Žádné z uvedených argumentů mě nepřesvědčily.

212. Tribunál správně odkázal na ustálenou judikaturu, podle níž zásada proporcionality vyžaduje, aby prostředky zavedené ustanoveními unijního práva byly způsobilé k uskutečnění legitimních cílů sledovaných dotyčnou právní úpravou a nepřekračovaly meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné¹³³.

213. Při zkoumání proporcionality opatření, kterými se zmrazuje majetek, je důležité mít na paměti jejich cíl a kontext, v jehož rámci jsou přijímána.

214. Cíli opatření dotčených v projednávané věci jsem se zabývala výše v tomto stanovisku¹³⁴.

215. Pokud jde o kontext uvedených opatření, jsou součástí reakce Unie na četné zprávy Mezinárodní agentury pro atomovou energii a velký počet rezolucí Rady bezpečnosti. Uvedená opatření byla přijímána postupně. Každé následující opatření bylo odůvodněno s odkazem na neúspěch dříve přijatých opatření. Z tohoto přístupu založeného na postupnosti zásahu do práv v závislosti na účinnosti opatření vyplývá, že jejich přiměřenost je v zásadě prokázána¹³⁵.

216. Rovněž jsem se výše v tomto stanovisku zabývala účinky opatření na dobrou pověst a podnikatelskou činnost účastnic řízení¹³⁶.

217. Navzdory tomu, co tvrdí účastnice řízení, Tribunál každý z uvedených prvků rozsáhle posuzoval¹³⁷.

218. Účastnice řízení nepředložily žádný argument, který by vzhledem k jejich konkrétní situaci či vlastnostem mohl prokázat, že se jejich projednávaná opatření, kterými se zmrazuje majetek, dotkla nepřiměřeným způsobem, a proto by se jejich situace měla lišit od judikatury citované v bodě 215 výše a neměla by se na ně použít.

132 – Viz bod 50 výše.

133 – Viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Al-Aqsa v. Rada a Nizozemské království v. Al-Aqsa, C-539/10 P a C-550/10 P, EU:C:2012:711, bod 122.

134 – Viz body 67 a 68 výše.

135 – Viz Kala Naft, bod 126.

136 – Viz bod 159 a násl. výše.

137 – Ve vztahu ke *kontextu* opatření viz body 63, 66 a 67 napadeného rozsudku; ve vztahu k *cílům* sledovaným projednávanými opatřeními viz body 68 až 71 a 74 až 76; ohledně zásady proporcionality obecně viz body 72, 73 a 77 a konečně ve vztahu k údajně nepřiměřenému dopadu projednávaných opatření na majetek a podnikání účastnic řízení viz body 204 až 210 napadeného rozsudku.

219. Konečně, již výše jsem v tomto stanovisku dospěla k závěru, že Rada nejednala protiprávně, když stanovila kritéria pro zařazení na seznam, která nevyžadovala žádnou přímou spojitost mezi účastnicemi řízení a programem šíření jaderných zbraní nebo íránskou vládou¹³⁸. Při uplatňování takových kritérií proto Rada ve své podstatě nebyla povinna prověřovat, zda dotčená osoba nebo subjekt sám přispívá k rizikům, která mají uvedená kritéria řešit¹³⁹. Tribunál proto nemůže být kritizován za to, že omezil svůj přezkum zákonnosti opětovného zařazení z roku 2013 na objektivní test, zda účastnice řízení splnily relevantní kritéria.

220. Dospěla jsem k závěru, že čtvrtá právní námitka by měla být zamítnuta.

221. V důsledku toho by měl být druhý důvod kasačního opravného prostředku v celém rozsahu zamítnut.

K nákladům řízení

222. Z výše uvedeného vyplývá, že jsem dospěla k závěru, že Soudní dvůr by měl vyhovět prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku s ohledem na kritérium týkající se IRISL stanovené v kritériích z roku 2013. Opětovné zařazení z roku 2013 by tak mělo být v rozsahu, v jakém se týká 10 společností, zrušeno.

223. Sama společnost IRISL je účastníkem řízení, který neměl úspěch ve věci, ve smyslu čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora ve spojení s čl. 184 odst. 1 jednacího řádu, a musí jí být proto uloženo nést vlastní náklady řízení. Ostatní účastnice řízení jsou účastníky, kteří měli úspěch ve věci, ve smyslu uvedených ustanovení.

224. Rada uspěla ve vztahu ke společnosti IRISL, ale neuspěla ve vztahu ke zbývajícím 10 společnostem. Navrhují, aby byla Radě v souladu s čl. 138 odst. 1 a 3 ve spojení s čl. 184 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora kromě povinnosti uhradit náklady řízení 10 společností uložena i povinnost nést vlastní náklady řízení.

225. Podle čl. 140 odst. 1 ve spojení s čl. 184 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora nese Komise, která vstoupila do řízení jako vedlejší účastník na podporu Rady, ponese vlastní náklady řízení.

Závěry

226. Ve světle výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr:

- vyhověl prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku ve vztahu ke kritériu odkazujícímu na osoby a subjekty i) vlastněné nebo ovládané společnostmi IRISL, ii) jednající jménem společnosti IRISL nebo iii) poskytující společnosti IRISL důležité služby, které je stanoveno v čl. 20 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2010/413 a čl. 23 odst. 2 písm. e) nařízení č. 267/2012,
- v tomto ohledu zrušil rozsudek Tribunálu ze dne 17. února 2017 ve spojených věcech T-14/14 a T-87/14,
- prohlásil uvedené kritérium za neplatné,

¹³⁸ – Viz body 174 a 175 výše.

¹³⁹ – V tomto směru obdobně viz *Melli Bank*, body 77 až 80, kde Soudní dvůr zdůraznil, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že přistoupil k takovému *dalšímu přezkumu* otázky, „zda v důsledku toho [dotčený subjekt, který splňuje test, že je vlastněn relevantním subjektem] může být s nezanedbatelnou pravděpodobností donucena obcházet účinek opatření přijatých vůči svému mateřskému subjektu“.

- zrušil rozhodnutí Rady 2013/685/SZBP ze dne 26. listopadu 2013, kterým se mění rozhodnutí 2010/413/SZBP a prováděcí nařízení Rady (EU) č. 1203/2013 ze dne 26. listopadu 2013, kterým se provádí nařízení (EU) č. 267/2012, v rozsahu, v jakém se dotýkají jiných účastnic řízení než společnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines,
- zamítnul zbývající část kasačního opravného prostředku jako neopodstatněnou,
- uložil společnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines povinnost nést vlastní náklady řízení,
- uložil Radě povinnost nést vlastní náklady řízení a nahradit náklady řízení jiných účastnic řízení než společnosti Islamic Republic of Iran Shipping Lines a
- uložil Komisi povinnost nést vlastní náklady řízení.